EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.4.2018
COM(2018) 173 final

2018/0082 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par netaisnīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē

{SWD(2018) 91 final} - {SWD(2018) 92 final} - {SWD(2018) 93 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Lauksaimnieki, pārstrādātāji, tirgotāji, vairumtirgotāji, mazumtirgotāji un patērētāji — visi ir pārtikas piegādes ķēdes dalībnieki. Mazāki pārtikas piegādes ķēdes dalībnieki ir pakļauti lielākam riskam saskarties ar netaisnīgām tirdzniecības praksēm (NTP), jo tiem parasti ir mazāk iespēju panākt sev izdevīgus nosacījumus, salīdzinot ar lieliem dalībniekiem piegādes ķēdē. Lauksaimniecības produktu ražotāji ir īpaši neaizsargāti no NTP, jo tiem bieži nav tādas pašas iespējas panākt sev izdevīgus nosacījumus, kādas ir to partneriem lejupējos piegādes ķēdes posmos, kuri pērk ražotāju produktus. Tā iemesls ir tas, ka viņiem tūkst alternatīvu, kā savus produktus nogādāt līdz patērētājam.

Pastāv plaša vienprātība, ka NTP rodas visā pārtikas piegādes ķēdē. Trīs Komisijas paziņojumos kopš 2009. gada galvenā uzmanība ir pievērsta pārtikas piegādes ķēdei, ieskaitot NTP.

Eiropas Parlamenta 2016. gada jūnija rezolūcijā[1] Komisija ir mudināta iesniegt priekšlikumu Savienības tiesiskajam regulējumam par netaisnīgu tirdzniecības praksi. Padome 2016. gada decembrī aicināja Komisiju laikus veikt ietekmes novērtējumu ar mērķi ierosināt Savienības tiesisko regulējumu vai neleģislatīvus pasākumus netaisnīgas tirdzniecības prakses[2] novēršanai. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2016. gada septembrī publicēja ziņojumu, kurā Komisija un dalībvalstis aicinātas ātri rīkoties, lai novērstu NTP, izveidojot saskaņotu ES izpildiestāžu tīklu ar mērķi radīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū[3].

Komisija savā 2016. gada ziņojumā norādīja vairākas jomas, kurās būtu jāveic turpmāki uzlabojumi pret NTP vērstajos dalībvalstu tiesību aktos un nozares brīvprātīgajās iniciatīvās. Komisija apņēmās līdz savu pilnvaru beigām atkārtoti novērtēt ES rīcības nepieciešamību NTP novēršanai, ņemot vērā turpmāko attīstību. Cerības uz uzlabojumiem nebija pilnībā attaisnojušās, kā sīkāk izklāstīts ietekmes novērtējumā (3.3. iedaļa).

NTP var negatīvi ietekmēt tirgus dalībnieku peļņu un ieguldījumu ienesīgumu, kas var izraisīt resursu nepareizu sadali un pat izstumt no komercdarbības citādi dzīvotspējīgus un konkurētspējīgus tirgus dalībniekus. Piemēram, līgumā noteiktā ātrbojīgu preču apjoma vienpusēja samazināšana ar atpakaļejošu spēku nozīmē neiegūtus ienākumus tirgus dalībniekam, kurš šīm precēm nevar viegli atrast alternatīvu tirdzniecības vietu. Kavēti maksājumi par ātrbojīgiem produktiem pēc tam, kad produkti ir piegādāti un pircējs tos ir pārdevis, piegādātājam rada papildu izmaksas. Iespējamie pienākumi piegādātājiem ņemt atpakaļ produktus, ko pircējs nav pārdevis, var radīt nepamatotu riska pārnesi piegādātājiem, negatīvi ietekmējot viņu plānošanas un ieguldījumu drošību. Tas, ka piegādātājs ir spiests ar iemaksām atbalstīt izplatītāja parastos reklāmas pasākumus veikalā, no tā negūstot proporcionālu labumu, var nesamērīgi samazināt piegādātāja peļņu.

Lauksaimniecības politikas vidē, kas izteiktāk orientēta uz tirgu, laba pārtikas piegādes ķēdes pārvaldība tirgus dalībniekiem, jo īpaši lauksaimniecības produktu ražotājiem, ir kļuvusi daudz svarīgāka. Priekšlikumam būtu jānodrošina tirgus dalībniekiem vienlīdzīgas konkurences iespējas, tā veicinot piegādes ķēdes kopējo efektivitāti. Sev izdevīgus

---

1 Eiropas Parlamenta 2016. gada 7. jūnija rezolūcija par negodīgām tirdzniecības praksēm pārtikas piegādes ķēdē (2015/2065(INI)).

2 Padomes secinājumi (2016. gada 12. decembris) "Lauksaimnieku stāvokļa stiprināšana pārtikas piegādes ķēdē un negodīgas tirdzniecības prakses novēršana".

3 COM(2016) 32 final, 2016. gada 30. septembris

nosacījumus panākt spējīgu tirgus dalībnieku netaisnīga darījumdarbības prakse, kas nav aizliegta, vai tādu tiesiskās aizsardzības iespēju pastāvēšana, kurām trūkst efektivitātes, var iedragāt piegādes ķēdes dalībnieku ekonomisko dzīvotspēju. Turklāt šāda vāja pārvaldība var mazināt ticību vispārējam godīgumam un pasliktināt pārtikas piegādes ķēdes darbību.

Pārtikas piegādes ķēde ir vienots vertikāli savstarpēji saistītu tirgu process. Tam ir raksturīgas nozīmīgas atšķirības starp mazāku un vidēja lieluma uzņēmumu un lielāku uzņēmumu spēju panākt sev izdevīgus nosacījumus. Visās dalībvalstīs šīs spējas koncentrācijas līmenis ir augsts primārajai ražošanai pakārtotajos ķēdes posmos. Dažos gadījumos NTP ietekmē vājākos ražotājus, piemēram, lauksaimniecības produktu ražotājus, pat tad, kad šāda prakse viņus neietekmē tieši, ja NTP radītās izmaksas tiek pārnestas augšup pa pārtikas piegādes ķēdi līdz vājākajam ķēdes posmam, kas bieži vien ir lauksaimnieks. NTP negatīvā ietekme, kas rodas piegādes ķēdes lejupējos posmos, piemēram, starp mazumtirgotāju un pārstrādātāju, tādā veidā var pakāpeniski virzīties augšup pa piegādes ķēdi, galu galā sasniedzot lauksaimniekus.

Īpaši noteikumi attiecībā uz NTP 20 dalībvalstīs liecina, ka valstu līmenī NTP raisa lielas bažas. Tomēr dalībvalstīs attieksme pret NTP ir ļoti neviendabīga. Dažās dalībvalstīs pret NTP nav īpašas aizsardzības vai tā ir neefektīva.

Vispārējās (līgumu) tiesības var aizliegt dažas prakses, un tiem, kuri ir saskārušies ar NTP, savu tiesību aizsardzībai ir iespēja vērsties civiltiesā. Bet vispārējās līgumtiesības, ciktāl tās attiecas uz netaisnīgu tirdzniecības praksi, *de facto* var būt grūti īstenojamas — komercdarījuma vājākā puse bieži nevēlas iesniegt sūdzību, baidoties sabojāt esošās darījumattiecības ar spēcīgāko pusi (“baiļu faktors”).

Turklāt dalībvalstu atšķirīgās regulatīvās pieejas NTP rada nevienādus konkurences apstākļus tirgus dalībniekiem. Ar pašreizējo nesaskaņoto pieeju tirgus dalībniekiem nodrošinātais aizsardzības pret NTP līmenis ir atkarīgs no dalībvalsts. Noteikumu atšķirības var radīt nevienādus konkurences apstākļus.

Turklāt starp dalībvalstu izpildiestādēm ir ļoti vāja koordinācija, jo nav formālas koordinācijas struktūras ES līmenī. Labāka koordinācija varētu uzlabot izpildes praksi dalībvalstīs.

Brīvprātīgā piegādes ķēdes iniciatīva (PĶI)[4] ir nevalstiska nozares iniciatīva, ar ko tiecas pārvaldīt NTP. Līdzīgas nacionālās iniciatīvas dalībvalstīs pastāv līdztekus valstu obligātajiem pasākumiem. PĶI jau no paša sākuma ir bijusi liela loma, lai dalībvalstīs palielinātu izpratni par NTP un veicinātu taisnīgu komercdarbības praksi. PĶI ir attīstījusies, un nesen ir iecelts neatkarīgs priekšsēdētājs. Tā nodrošina forumu agrīnai strīdu atrisināšanai ārpus tiesas. Tomēr maz ticams, ka PĶI izveidosies par visaptverošu pārvaldības sistēmu, kas publiskas pārvaldības pasākumus, ieskaitot izpildi, padarītu par nevajadzīgiem. Līdzdalība PĶI ir brīvprātīga, tāpēc PĶI šobrīd neaptver visus pārtikas piegādes ķēdes dalībniekus. Piemēram, lai gan mazumtirgotāji ir PĶI dalībnieki, PĶI nepiedalās mazumtirgotāju iepirkumu apvienības, kā arī organizācijas, kas pārstāv lauksaimniecības produktu ražotājus. Šīs apvienības un organizācijas nepievienojās PĶI, jo uzskatīja, ka tā nenodrošina pietiekamu konfidencialitāti pusēm, kuras iesniedz sūdzības, un neparedz neatkarīgas izmeklēšanas vai sankcijas[5]. Tomēr organizācijas, kas pārstāv lauksaimniecības produktu ražotājus, piedalās nacionālajās piegādes ķēdes iniciatīvās.

---

4 http://www.supplychaininitiative.eu/. PĶI formāli tika izveidota 2013. gadā, bet jau 2011. gadā pieņēma sava veida rīcības kodeksu — “Labas prakses principi”.

5 Eiropas Komisija, Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par uzņēmumu savstarpēju netaisnīgu tirdzniecības praksi pārtikas apgādes ķēdē, 2016. gada janvāris, 8. lpp.

Daži brīvprātīgā rīcības kodeksa ierobežojumi varētu būt arī strukturāli. PĶI nav pilnvaru piemērot sankcijas, kā arī netiek publicēti tās lēmumi (nav atturošas ietekmes). Divpusēji strīdi netiek risināti tādā veidā, kas nodrošinātu sūdzību konfidencialitāti, pat ne procedūras sākuma posmos. Turklāt nav iespējas pēc savas iniciatīvas veikt izmeklēšanas. Iemesls joprojām zemajam lauksaimniecības produktu ražotāju līdzdalības līmenim PĶI ir to bažas par rezultatīvu izpildi. Turklāt brīvprātīga iniciatīva pati par sevi nevar novērst pret NTP vērstu noteikumu fragmentāciju dalībvalstīs.

Tāpēc pašreizējā direktīvas priekšlikuma mērķis ir samazināt NTP rašanos pārtikas piegādes ķēdē, ieviešot Eiropas Savienībā kopēju minimālo aizsardzības standartu, ko veido konkrētu aizliegtu NTP saraksts. Aizsardzība attiecas uz maziem un vidēja lieluma piegādātājiem pārtikas piegādes ķēdē, ja tie pārdod pārtikas produktus pircējiem, kuri nav mazi un vidēja lieluma. Šīs jomas mērķis ir palīdzēt sasniegt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, kas ir kopējās lauksaimniecības politikas mērķis saskaņā ar LESD 39. pantu.

Ierosinātā režīma preventīvo raksturu papildina noteikumi par minimālajām izpildes prasībām, kas piemērojamas valstu kompetentajām iestādēm. Visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi ir tas, ka Komisijas atbalstīts izpildiestāžu koordinācijas mehānisms sekmēs datu apmaiņu par pārkāpumu izmeklēšanu skaitu un veidu, kā arī nodrošinās forumu paraugprakšu apmaiņai ar mērķi uzlabot izpildes efektivitāti.

Ierosinātie pasākumi papildina dalībvalstīs spēkā esošos pasākumus un PĶI rīcības kodeksu (minimālas saskaņošanas pieeja).

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Vēl joprojām nav horizontālu ES noteikumu attiecībā uz NTP uzņēmumu starpā. Godīgums tirgus darbībās starp uzņēmumiem ir konkrēts mērķis Direktīvai 2006/114/EK, kas attiecas uz maldinošām praksēm un prasībām salīdzinošai reklāmai. Tomēr šajā direktīvā paredzētie noteikumi neattiecas uz uzņēmumu savstarpējās tirdzniecības praksēm, kā norādīts šajā priekšlikumā.

- **Saskanība ar citām ES politikas jomām**

Konkurences tiesību aktiem un pret NTP vērstiem noteikumiem ir atšķirīga darbības joma. NTP ir vienpusējas prakses, kas vairumā gadījumu nenozīmē konkurences noteikumu pārkāpumu, jo šādam pārkāpuma noteikšanai nepieciešams dominējošs stāvoklis tirgū un ir jākonstatē šāda stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas ietekmē tirgu kopumā. Salīdzinoši, pret NTP vērsti noteikumi attiecas uz jebkuru situāciju, kurā spēja panākt sev izdevīgus nosacījumus nav vienlīdzīga (vairumā gadījumu bez dominējoša stāvokļa tirgū), un aizliedz uzņēmumiem saviem tirdzniecības partneriem uzspiest, iegūt vai censties iegūt no tiem noteikumus un nosacījumus, kas tiek uzskatīti par nepamatotiem vai nesamērīgiem vai ir bez atlīdzības (ne vienmēr ar ietekmi uz tirgu kopumā). Tādējādi pret NTP vērstie noteikumi būs savienojami un papildinās ES konkurences noteikumus.

Regulējuma atšķirības un nepietiekama aizsardzība pret NTP līdzīgām praksēm ir radījušas ES iniciatīvas patērētāja aizsardzībai attiecībās ar uzņēmumiem. Dažas dalībvalstis šādus noteikumus ir attiecinājušas uz valstī iespējamām situācijām uzņēmumu starpā. Patiešām, konceptuālajai pieejai ES noteikumos, kas regulē attiecības starp uzņēmumiem un patērētājiem, ir būtiskas kopējas īpašības ar dalībvalstīs NTP piemērojamajiem noteikumiem, kas pārvalda uzņēmumu savstarpējos darījumus, proti, orientācija uz relatīvi vājākajām komercdarījuma pusēm.

Maksājumu kavējumu novēršanas direktīva (2011/7/ES) paredz, ka komercdarījumos starp uzņēmumiem līgumā noteiktais maksājuma termiņš nedrīkst pārsniegt 30 kalendāra dienas un to var pagarināt līdz 60 kalendāra dienām, ja vien līgumā nav nepārprotami noteikts citādi, ar

nosacījumu, ka tas nav redzami netaisni attiecībā pret kreditoru. Tāpēc saistoša maksimālā maksājuma termiņa neesamība uzņēmumu savstarpējos darījumos bieži tiek izmantota, lai uzspiestu maksājuma termiņus, kas ir daudz ilgāki nekā kreditoram būtu pieņemami vai nav pamatoti ar tirdzniecības praksēm vai līguma raksturu. Tāpēc priekšlikuma mērķis ir noteikt maksimālo maksājuma termiņu 30 kalendāra dienas komercdarījumos saistībā ar pārtikas produktu pirkšanu un pārdošanu starp uzņēmumiem. Šis termiņš ir saistošs, un to nedrīkst pagarināt nekādos apstākļos, Lai gan šis priekšlikums attiecībā uz maksājumu termiņiem veido *lex specialis*līgumiem, kas ir šīs direktīvas darbības jomā, vienmēr, kad rodas maksājuma kavējums, tomēr joprojām ir piemērojami pārējie Maksājumu kavējumu novēršanas direktīvas noteikumi, jo īpaši tās daļas, kas attiecas uz maksājumiem un procentu likmēm, kompensācijām, netaisniem līguma noteikumiem vai praksi, paātrinātām procedūrām maksājuma rīkojumu saņemšanai, maksājumu grafikiem un īpašumtiesību saglabāšanu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN SAMĒRĪGUMS

• Juridiskais pamats

Kopējās lauksaimniecības politikas galvenais mērķis ir panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem (LESD 39. pants). ES konstitucionālais uzsvars uz ražotāja labklājību ir lauksaimniecības nozarei unikāla norāde uz KLP visaptverošo atbildību attiecībā uz Eiropas lauksaimniecību. Līgumā ir uzskaitīti vēl četri kopējās lauksaimniecības politikas mērķi, t. i., celt lauksaimniecības ražīgumu, stabilizēt tirgus, nodrošināt produktu pieejamību un samērīgas cenas patērētājiem.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. pantā noteikts, ka kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķis ir panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, kā arī celt lauksaimniecības ražīgumu, stabilizēt tirgus, nodrošināt produktu pieejamību un samērīgas cenas patērētājiem. LESD 40. pantā noteikts, ka lauksaimniecības produktu tirgu kopīgā organizācija nedrīkst pieļaut ražotāju diskrimināciju. LESD 43. pantā norādīts, ka lauksaimniecības produktu tirgu kopīgajai organizācijai tirdzniecībai Savienībā jānodrošina līdzīgi nosacījumi tiem, kas pastāv attiecīgās valsts tirgū.

Pret NTP vērsto noteikumu sadrumstalotība vai to neesamība dalībvalstīs var traucēt sasniegt mērķi — panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem. NTP apdraud lauksaimniecības produktu ražotāju ienesīgumu un samazina viņu tirgus ienākumus. Tāpēc NTP pārvaldība ir KLP kompetences jomā.

Pret NTP vērstas vienotas sistēmas trūkums ir pretrunā citām jomām, ko pārvalda KLP un kas tieši attiecas uz tirgus dalībniekiem, piemēram, konkurences noteikumi, valsts atbalsta noteikumi un tirdzniecības standarti. Lai veicinātu ekonomisko un sociālo kohēziju, kā arī vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū, lauksaimniecības produktu tirgu kopīgā organizācija (Regula (ES) Nr. 1308/2013) minētajās jomās nosaka kopējus noteikumus attiecībā uz tirgus apstākļiem, ar kādiem ES saskaras tirgus dalībnieki.

Saskaņā ar LESD 38. panta 2. un 3. punktu KLP galvenokārt attiecas uz lauksaimniecības produktiem, kas uzskaitīti LESD I pielikumā. Tomēr Eiropas Savienības Tiesa ir nepārprotami apstiprinājusi, ka uz pārtikas produktiem, kas nav uzskaitīti LESD I pielikumā (saskaņā ar Līgumu I pielikumā iekļautie produkti tiek uzskatīti par "lauksaimniecības produktiem"), varētu attiekties tiesību akti, kas pieņemti saskaņā ar LESD 43. pantu, ja tas veicina viena vai vairāku KLP mērķu īstenošanu un aptver galvenokārt lauksaimniecības produktus[6].

[6] Eiropas Savienības Tiesas spriedums, C-343/07, 2009. gada 2. jūlijs, 50.–51. punkts.

Turklāt pieejā, kas aizsargā lauksaimniecības produktu ražotājus un to apvienības (kooperatīvus un citas ražotāju organizācijas), jāņem vērā arī netieša negatīva ietekme, ko tiem varētu radīt NTP lejupējos pārtikas piegādes ķēdes posmos, t. i., tirgus dalībnieki, kuri nav lauksaimnieki, bet kuru vājā spēja panākt sev izdevīgus nosacījumus lejupējos piegādes ķēdes posmos padara tos neaizsargātus pret NTP. Aizsardzības pret NTP attiecināšana arī uz piegādātājiem lejupējos piegādes ķēdes posmos novērstu arī netīšas sekas lauksaimniekiem, kas rodas tāpēc, ka tirdzniecība ir novirzīta viņu investoriem piederošiem konkurentiem, piemēram, pārstrādes posmā, kuriem nebūtu aizsardzības (piemēram, mazāks juridiskais risks pircējiem saskarties ar apsūdzībām par NTP izmantošanu).

Ņemot vērā iepriekš minēto, LESD 43. pants, kas Savienības likumdevējam uztic juridiskas pilnvaras ES izveidot lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, principā var kalpot kā juridiskais pamats pasākumiem attiecībā uz NTP izmantošanu pārtikas piegādes ķēdē saistībā ar tādu pārtikas produktu tirdzniecību, kuri iegūti no lauksaimniecības produktu ražotājiem.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Nav kopēju ES noteikumu, kas paredzētu minimālu aizsardzības standartu Eiropas līmenī, tuvinot vai saskaņojot atšķirīgos dalībvalstu pasākumus NTP novēršanai. Trūkst ES pasākumu, un dalībvalstīm nav ne koordinējošu mehānismu, lai panāktu šādu tuvināšanu, ne acīmredzamu iniciatīvu pašām īstenot šādu saskaņošanu. Dalībvalstīs joprojām nav minimāla standarta aizsardzībai pret NTP, neraugoties uz Komisijas paziņojumos sniegtajiem ieteikumiem.

Dažām dalībvalstīm vispār nav īpašu noteikumu, kas aizsargātu pret NTP. Citas nerisina svarīgus pret NTP vērstu noteikumu izpildes aspektus. Tas rada neaizsargāto tirgus dalībnieku un jo īpaši lauksaimniecības produktu ražotāju nepietiekamu aizsardzību pret NTP. Turklāt, neraugoties uz pozitīvu ietekmi NTP nevalstiskas pārvaldības jomā, brīvprātīgie rīcības kodeksi, ieskaitot PĶI, tik lielā mērā, cik tas attiecas uz dalībvalstīm, nespēj efektīvi aizstāt publiskas pārvaldības pasākumus.

Tāpēc ir nepieciešami ES līmeņa pasākumi, kas nepietiekamas aizsardzības pret NTP problēmu risina, nosakot kopēju minimālas aizsardzības standartu visā ES. Pēc gadiem ilgām diskusijām, analīzes un ieteikumiem, kas tikai nedaudz uzlabojuši situāciju uz vietas, ES tiesību akts ir līdzeklis, kas ES var nodrošināt šādu minimālu aizsardzības standartu, ieskaitot izpildes un koordinācijas aspektus.

ES noteikumu efektivitāti veidotu minimāls standarts, kas būtu kopējs dalībvalstīm un ieviestu aizsardzību tajās dalībvalstīs, kurās pašlaik nav noteikumu aizsardzībai pret NTP. Izvēlētā pieeja ir proporcionāla problēmai, ar ko saskaras dalībvalstis, un tajās jau esošajiem pasākumiem. Tā neparedz izveidot visaptverošu ES sistēmu NTP pārvaldībai dalībvalstīs. Gluži pretēji, saskaņā ar minimālas saskaņošanas pieeju tā attiecas uz sarakstā iekļautām izteikti netaisnīgām tirdzniecības praksēm, bet dalībvalstīm atstāj rīcības brīvību saglabāt esošos vai noteikt stingrākus pasākumus. Stingrāki valstu noteikumi NTP novēršanai un PĶI līdzīgi brīvprātīgi rīcības kodeksi netiktu aizstāti, bet gan papildināti. Tāpēc sagaidāms, ka minimāls ES standarts radīs sinerģiju, nevis iznīcinās šo režīmu priekšrocības. Otrkārt, ierosinātā direktīva nosaka efektīvas izpildes pilnvaras, kas ir izrādījušās efektīvas, lai novērstu "baiļu faktoru", pastiprinātu atturošo ietekmi un uzlabotu tiesiskās aizsardzības iespējas dalībvalstīs. Atkal ir izmantota minimālas saskaņošanas pieeja, un tā ir balstīta uz dalībvalstu izpildiestādēm, nevis kādu centralizētu izpildiestādi. Treškārt, ierosinātā direktīva paredz Komisijas atbalstīta izpildiestāžu koordinācijas tīkla izveidi, kas nodrošinās apmaiņu ar izpildes paraugpraksēm un platformu, kur apspriest un uzlabot pret NTP vērsto noteikumu piemērošanu. Apvienotās Karalistes pārtikas tirgus tiesneša *(UK Grocery Code Adjudicator)*

pret NTP vērstu noteikumu izpildes pieredze liecina, ka efektīvs aizsardzības režīms var samazināt NTP izplatību un uzlabot efektīvu tiesisko aizsardzību pret tām.

Pasākumi ES līmenī papildu dalībvalstu režīmiem un PĶI veido kopējus pret NTP vērstus noteikumos, kuru uzdevums būtu uzlabot pārtikas piegādes ķēdes pārvaldību un sasniegt mērķi — panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem (LESD 39. pants). Piesardzīga pieeja ir daļēja (minimāla) saskaņošana, un tā pozitīvi ietekmē tirgus virzītas līgumiskas vienošanās starp attiecīgajām pusēm. Tā kā NTP rodas visā pārtikas piegādes ķēdē un tām ir negatīva ietekme, kas, visticamāk, tiek pārnesta uz lauksaimniecības produktu ražotājiem, ir lietderīgi apkarot NTP vispusīgā veidā un visā piegādes ķēdē.

- **Samērīgums**

Ietekmes novērtējumā analizētie risinājumu kopumi atšķiras atbilstoši to mērķiem. Vērtējot to piemērotību problēmas efektīvai risināšanai, principā tie visi ir piemēroti, lai palīdzētu sasniegt minētos mērķus — samazināt NTP izmantošanu un risināt nepietiekamas aizsardzības situāciju. Turklāt ar ES līmeņa ieteikumiem nevar neko vairāk paveikt attiecībā uz izvirzītajiem mērķiem. Komisijas ieteikumi dalībvalstīm 2014. un 2016. gadā un PĶI nav pilnībā īstenoti, daļēji tāpēc, ka daži rezultāti varētu būt atkarīgi no kopējas obligātas pieejas. Tāpēc šajā direktīvā izvēlētā pieeja ir efektīvāka, lai sasniegtu mērķi — nodrošināt kopēju minimālo aizsardzības līmeni dalībvalstīs, un, kā liecina dažu dalībvalstu piemērs, spēj atrisināt dažas norādītās ar NTP saistītās problēmas, ieskaitot izpildes trūkumus. Turklāt mazāk ierobežojoši pasākumi acīmredzot nesasniegtu mērķi tikpat efektīvā veidā.

Izmantotā pieeja ir piesardzīga dažādos veidos un tāpēc proporcionāla mērķim. Ir ierosināta daļēja, nevis pilnīga saskaņošana. Dalībvalstīm joprojām varēs būt pret NTP vērsti noteikumi, kas ir stingrāki par minimālo aizsardzības standartu, ko paredzēts ieviest ar šo direktīvu (saskaņā ar piemērojamajiem ES tiesību aktiem). Papildus tam direktīva piedāvā pieeju, kas balstīta uz decentralizētu izpildi, ko īsteno dalībvalstis. Direktīva papildina jau esošos noteikumus, ieskaitot tos, kas noteikti ar brīvprātīgām iniciatīvām, piemēram, PĶI. Attiecīgi direktīvas mērķis nav definēt visas prakses, kas varētu būt NTP, bet gan izveidot aizliegto NTP sarakstu. Aizsardzības joma ir ierobežota ar MVU piegādātājiem pārtikas piegādes ķēdē, tādā veidā neietekmējot to lielo dalībnieku darījumattiecības, kurus iespējams mazāk ietekmē NTP vai kuri varētu pretoties nepamatotam spiedienam "paciest" NTP un nebūtu tāpat kā MVU pakļauti "baiļu faktoram", kas analizēts ietekmes novērtējuma ziņojumā.

Proporcionalitāte ir aprakstīta ietekmes novērtējuma 3.2. un 3.3. iedaļā. Izvēlētā risinājuma īpašības, kas iepriekš minētajā nozīmē priekšlikumu padara proporcionālu, ir izklāstītas 5. un 6. iedaļā, kā arī 8. iedaļā, kurā aprakstīts izvēlētais risinājums.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Izvēlētais instruments ir direktīva, jo ieteikuma tiesību instrumentu pieeja varētu būt neefektīva, lai nodrošinātu vēlamos minimālos vienlīdzīgas konkurences apstākļus. Apstiprinot direktīvu kā atbilstošu instrumentu pasākumiem attiecībā uz NTP, ir ņemta vērā arī subsidiaritāte — direktīva dalībvalstīm dod iespēju integrēt minimālo aizsardzību savās valsts tiesību sistēmās tādā veidā, kas ir savienojams ar šo valstu tiesību sistēmas izvēli un normatīvajiem un administratīvajiem aktiem.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaude**

Tā kā vēl nav ES tiesiskā regulējuma NTP novēršanai, šajā etapā nav iespējams sniegt uz pierādījumiem balstītu novērtējumu tam, kā darbojas ES pasākumi. Tomēr dažas dalībvalstis ir veikušas savu NTP novēršanas politiku efektivitātes un lietderības *ex ante* un *ex post* novērtējumu.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Apspriešanās process ietvēra apspriešanos par sākotnējo ietekmes novērtējumu, atklātu sabiedrisku apspriešanu, apspriešanos ar ieinteresēto personu mērķgrupām pārtikas piegādes ķēdē (uzņēmumiem pārtikas piegādes ķēdē un patērētāju organizācijām), apspriešanos ar dalībvalstīm, akadēmisku semināru par NTP pārtikas piegādes ķēdē (ko organizēja Kopīgais pētniecības centrs), *ad hoc* sanāksmes ar ieinteresētajām personām no pārtikas piegādes ķēdes, kā arī līdzdalību ar KLP saistītās pilsoniskās sabiedrības dialogu grupās. Apspriešanās procesa galvenais mērķis bija savākt datus, lai iegūtu informāciju ietekmes novērtējuma ziņojumam.

Ieinteresētās personas tika aicinātas sniegt piezīmes un pierādījumus saistībā ar problēmas izklāstu, politikas mērķiem, Eiropas Savienības rīcības nepieciešamību, politikas risinājumiem un īstenošanas jautājumiem, ieskaitot uzraudzību un izpildi.

Ieinteresētās personas galvenokārt norādīja, ka pārtikas piegādes ķēdē bieži tiek izmantotas kaitīgas NTP, un ieinteresētās personas atbalsta tiesību aktu ES līmenī (izņemot mazumtirdzniecības nozari), tostarp minimālos izpildes standartus. (Lielie) mazumtirgotāji nepiekrīt, ka NTP tiek plaši izmantotas, kā arī iebilst pret ES līmeņa pasākumiem. Apspriešanās procesā piedalījās maz patērētāju organizāciju, tomēr tās izrādīja interesi par to iesaistīšanu likumdošanas etapā.

Atklātā sabiedriskā apspriešanā 90 % respondentu piekrita vai daļēji piekrita, ka pārtikas piegādes ķēdē pastāv prakses, ko varētu uzskatīt par NTP. No visām ieinteresēto personu grupām (ražotājiem, pārstrādātājiem, tirgotājiem, pētniekiem utt.) attiecībā uz šo jautājumu iegūtie rezultāti bija aptuveni vienādi, izņemot mazumtirdzniecības nozari (12 % daļēji piekrita, ka pārtikas piegādes ķēdē pastāv NTP). Viskaitīgākās prakses, kas tika norādītas apspriešanā, lielā mērā sakrīt ar tām, kas norādītas PĶI labas prakses principos. Kopumā 87 % respondentu uzskatīja, ka ir jārīkojas Eiropas Savienībai (kopā ar dalībvalstīm — 58 % vai ES vienai pašai — 29 %). Attiecībā uz izpildes efektivitāti vissvarīgākie respondentu minētie elementi bija šādi: izmeklēšanu un rezultātu pārredzamība (94 %), iespēja piemērot sodus noteikumu pārkāpumu gadījumā (93 %), iespēja iesniegt kolektīvas sūdzības (92 %), iespēja saņemt un izskatīt konfidenciālas sūdzības (89 %), kompetentās iestādes izraudzīšana (89 %), kā arī iespēja pēc savas iniciatīvas veikt izmeklēšanas (73 %).

Ieinteresēto personu atsauksmes tika iekļautas ietekmes novērtējuma analīzes tekstā un ņemtas vērā direktīvas priekšlikumā. Lai gan lielākā daļa ieinteresēto personu pieprasīja plašu regulējumu vairākiem NTP veidiem pārtikas piegādes ķēdē, Komisijas priekšlikumā ir ierosināts izmantot ierobežotu pieeju, lai aptvertu tikai dažus īpaši kaitīgu NTP veidus. Komisija kopumā piekrīt lielākajai daļai ieinteresēto personu, ka ir svarīga dalībvalstu iestāžu spēcīga izpildes spēja un izpildes koordinācija ES līmenī.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Papildus iepriekš aprakstītajai apspriešanai ar ieinteresētajām personām ietekmes novērtējuma analīze balstījās uz plašām zinātniskām, juridiskajām un lietišķajām zināšanām.

Pamatscenārija noteikšanai no dalībvalstīm tika savākta informācija, ko apstrādāja un analizēja neatkarīgi juridiskie eksperti; turklāt no dalībvalstīm un publiski pieejamiem informācijas avotiem tika savākta arī papildu informācija par dažādu risinājumu iespējamo ietekmi. Kopumā ietekmes novērtējuma pierādījumu kopums ietver datus un informāciju, kas iegūta iepriekš minētajā apspriešanā, akadēmiskajā seminārā, kā arī no tehniskā ziņojuma, neatkarīgiem literatūras pārskatiem un NTP regulēšanas pieredzes apmaiņas ar dalībvalstīm un trešām valstīm. Piemēram, Apvienotās Karalistes Konkurences uzraudzības komisija 2008. gada ziņojumā *"The supply of groceries in the UK market investigation"* (*"*Pētījums par pārtikas preču piegādi Apvienotās Karalistes tirgū") konstatēja, ka dažām NTP var būt negatīva ietekme uz konkurenci un patērētāju labklājību. Pētījumā, ko pēc Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāta (*GROW* ĢD) pasūtījuma 2016. gadā veica uzņēmums Areté, ir analizēti PĶI ierobežojumi NTP apkarošanai. Turklāt 2013. gada ziņojumā par NTP meklētājprogrammas optimizācija (SEO) apstiprināja, ka NTP gadījumos liela loma ir bailēm no atriebības.

Papildus tam ietekmes novērtējumā tika izmantotas Kopīgā pētniecības centra un jo īpaši tā Lauksaimniecības ekonomikas nodaļas pētnieku, kā arī Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (*AGRI* ĢD) juridisko ekspertu zināšanas.

Akadēmiskais seminārs par NTP pārtikas piegādes ķēdē

Kopīgais pētniecības centrs (*JRC*) kopā ar *AGRI* ĢD 2017. gada jūlijā organizēja semināru "Netaisnīgas tirdzniecības prakses pārtikas piegādes ķēdē". Šajā seminārā piedalījās vairāk kā ducis dalībnieku no ES un ASV universitātēm.

Pamatojoties uz semināra rezultātiem, kā arī ar semināra akadēmisko referentu palīdzību KPC sagatavoja tehnisko ziņojumu, kurā apstiprināja NTP esamību pārtikas piegādes ķēdē un atsaucās uz plašu regulatīvo un analītisko darbu par šo tematu.

Pētījums par dalībvalstu noteikumiem attiecībā uz NTP

Izmantojot aptaujas pieeju, Komisija ieguva atsauksmes no dalībvalstīm par to pieredzi saistībā ar noteikumiem attiecībā uz NTP, kā arī ziņas par datiem un informāciju, ko tās varētu sniegt šajā kontekstā. Dalībvalstis jo īpaši tika lūgtas i) atjaunot agrākā 2015. gadā veiktā pētījumā savākto informāciju par dalībvalstu tiesību aktu esamību NTP jomā, to īstenošanu un izpildi, ii) dalīties ar informāciju no ietekmes novērtējumiem, ko tās varētu būt veikušas attiecībā uz lēmumu pieņemšanu par noteikumiem attiecībā uz NTP, un iii) sniegt datus un informāciju par valsts pārvaldes iestāžu administratīvajām izmaksām šo noteikumu ieviešanai.

No dalībvalstīm saņemtās atbildes tika izmantotas pārskatam *"Specific regulations on unfair trading practices in Member States in the business-to-business retail supply chain"* (*"*Īpaši noteikumi attiecībā uz netaisnīgām tirdzniecības praksēm dalībvalstīs uzņēmumu savstarpējās attiecībās mazumtirdzniecības piegādes ķēdē") (*Cafaggi, F.* un *P. Iamiceli*, ietekmes novērtējuma F pielikums). Papildus tam, izstrādājot ietekmes novērtējuma projektu un dažādus risinājumus, *AGRI* ĢD izmantoja dalībvalstu aprēķinus par to administratīvajām izmaksām saistībā ar NTP piemērojamo noteikumu ieviešanu un izpildi.

NTP regulējuma ietekmes analīze

Konkurences ģenerāldirektorāts (*COMP* ĢD) nodrošināja analīzi par regulējuma iespējamo ietekmi uz tirdzniecības praksēm pārtikas piegādes ķēdē, tostarp noteica iespējamos ieguvumus un trūkumus (tirgus dalībniekiem un patērētājiem), ko radītu dažādu NTP veidu regulējums.

- **Ietekmes novērtējums**

AGRI ĢD 2018. gada 21. februārī iesniedza ietekmes novērtējumu Regulējuma kontroles padomei (RKP). RKP 2018. gada 23. februārī sniedza negatīvu atzinumu. Padome pieprasīja veikt papildu darbu un lūdza atkārtoti iesniegt ietekmes novērtējuma ziņojumu. Padome norādīja vairākus trūkumus, kas jānovērš pārskatītajā versijā. Ietekmes novērtējuma ziņojuma pārskatītā versija 2018. gada 5. martā tika iesniegta Regulējuma kontroles padomei, un Padome sniedza otru, pozitīvu atzinumu ar iebildumiem, kas tika saņemts 2018. gada 12. martā. Pārskats par Padomes ieteikumiem un pārskatā veiktajām izmaiņām ir sniegts ietekmes novērtējuma 1. pielikumā.

Ietekmes novērtējuma 5. iedaļā ir aprakstīti un analizēti dažādi politikas risinājumi. Pēc tam šie risinājumi ir novērtēti un apvienoti vairākos iespējamos diferencētos risinājumu kopumos (6.4. punkts). Vēlamais risinājumu kopums ir aprakstīts 8. iedaļā. Izmantotā metodika un risinājumu kopumu efektivitātes un lietderības novērtējums un to elementi ir aprakstīti E pielikumā.

Attiecībā uz risinājumu elementiem ir svarīgi turpmāk izklāstītie apsvērumi. Pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem, šķiet, ka ES pārtikas piegādes ķēdē piemērojamo pret NTP vērsto noteikumu detalizēta saskaņošana nav pamatota. Daļējas saskaņošanas pieeja ar būtiskiem pret NTP vērstiem noteikumiem var ietvert stingrākus pret NTP vērstus noteikumus dalībvalstīs, vienlaicīgi Eiropas Savienībā ieviešot kopēju minimālo aizsardzības standartu, kas palīdz sasniegt mērķi — samazināt NTP izplatību.

Vispārēja NTP aizliedzoša klauzula noteiktu kopēju aizsardzības standartu pret NTP dalībvalstīs. Lai gan dalībvalstu iestādes to interpretētu katrā atsevišķā gadījumā, tas radītu cerības par vienādu piemērošanu. Tādā veidā no vispārējas klauzulas *de facto* varētu izrietēt tāds saskaņošanas līmenis, kas varētu radīt spriedzi attiecībā uz dalībvalstīs spēkā esošajiem režīmiem, kas bieži paši paļaujas uz vispārējiem valsts aizliegumiem. Šajā direktīvas priekšlikumā izmantotajai pieejai — konkrētu NTP aizliegumam —nav šīs *de facto* plašās saskaņošanas ietekmes. Turklāt konkrēti formulēti aizliegumi, kas vērsti pret konkrētām NTP, komercdarījumos samazinās juridisko nenoteiktību, kas varētu rasties no vispārīgāka aizlieguma. Noteikumu konkrētības rezultātā tie būs paredzami tirgus dalībniekiem un piemēroti iestādēm, kurām uzticēta to izpilde.

Ir nepieciešams atšķirt prakses, kas paredzētas skaidros un nepārprotamos noteikumos piegādes līgumā starp pusēm pirms darījuma sākuma, un prakses, kas bez iepriekšējas vienošanās ar skaidriem un nepārprotamiem noteikumiem rodas pēc darījuma sākuma. Pirmā minētā prakšu kategorija, visticamāk, radīs pusēm ienesīgumu, savukārt otrā kategorija to neradīs. Tāpēc dažu NTP definīcija šajā priekšlikumā ietver līgumiskas vienošanās starp pusēm (izņemot, ja tās pamatoti nevar uzskatīt par tādām, kas rada ienesīgumu), piemēram, tad, ja tās spēcīgākajai pusei piešķir neskaidras un neprecizētas tiesības vienpusēji pieņemt lēmumu par šādām praksēm pēc darījuma sākuma (neparedzamība), vai tāpēc, ka dažas prakses pašas par sevi ir netaisnīgas.

Ierosinātie NTP piemērojamie noteikumi ir attiecināti uz produktiem, kas uzskaitīti LESD I pielikumā un ir paredzēti lietošanai pārtikā, kā arī uz pārstrādātiem lauksaimniecības produktiem, kas tiek tirgoti pārtikas piegādes ķēdē, tā aptverot visus tirgotos pārtikas produktus. Šādu produktu iepirkumos pircējiem, kas nav MVU, piegādes ķēdē būs jāievēro ES noteikumi attiecībā uz NTP. Šāda visaptveroša joma ir atbilstoša PĶI pieejai un pret NTP vērstiem pasākumiem dalībvalstīs. Tikai I pielikumā uzskaitīto produktu aptveršana piegādes ķēdē radītu izkropļojumu risku, kas galu galā varētu negatīvi ietekmēt tirdzniecību ar lauksaimniecības produktiem un lauksaimniecības produktu ražotājus.

Mērķtiecīga aizsardzība maziem un vidēja lieluma tirgus dalībniekiem pārtikas piegādes ķēdē ir pamatota ar to, ka šie dalībnieki bieži nevar aizsargāt sevi pret NTP, jo nespēj panākt sev izdevīgus nosacījumus. Pastāv arī netīšu negatīvu seku risks saistībā ar pasākumiem, kas ietekmē līgumattiecības starp lielākiem tirgus dalībniekiem. Tāpēc, lai gan ietekmes novērtējumā NTP ir definēta uz pilnīga godīguma apsvērumu pamata, šajā etapā proporcionālāka ir mērķtiecīga aizsardzība. Tāpat noteikumi ir jāattiecina uz tiem pircējiem pārtikas piegādes ķēdē, kas nav maza un vidēja lieluma, t. i., tiem, kuri savu spēju panākt izdevīgus nosacījumus varētu izmantot pret mazākiem tirgus dalībniekiem tādā veidā, kas paver iespēju izmantot NTP.

Tirgus dalībnieku uzskatam, ka efektīva izpilde pastāv un spēj novērst galvenos iemeslus, kāpēc tie, kuri saskārušies ar NTP, nemeklē tiesisko aizsardzību (baiļu faktors), svarīgas ir izrādījušās dažas procesuālas pilnvaras iestādēm, kas ir kompetentas uzraudzīt NTP piemērojamos noteikumus, kā arī vispirms jau šādas iestādes esamība. Tāpēc dalībvalstīm pret NTP vērsto noteikumu izpildei ir jāizraugās kompetentā iestāde ar dažām minimālām izpildes pilnvarām, kā paraugu izmantojot paraugprakses dalībvalstu esošajos režīmos.

Kompetento iestāžu koordinācijas mehānismam būtu jāpapildina ES līmeņa noteikumi un jānodrošina to saskaņota piemērošana, kā arī jāveicina apmaiņa ar paraugpraksēm. Svarīgi, ka tam būtu jāvāc arī dati no dalībvalstu ziņojumiem, kas varētu nodrošināt informāciju pasākumu turpmākai pārskatīšanai. Komisija atbalstītu koordinācijas tīklu, rīkojot ikgadējas sanāksmes, pamatojoties uz ikgadējiem pārskatiem par noteikumu piemērošanu, ko iesniegušas dalībvalstu kompetentās iestādes.

Attiecībā uz NTP piemērojamo noteikumu ietekmi ir grūti sniegt precīzu kvantitatīvu aprēķinu par ieguvumiem, kas radīsies piegādes ķēdes dalībniekiem. Tomēr katrai skartajai NTP ir izteikta negatīva ietekme uz viņu tīro peļņu, šo ietekmi izraisa pārmērīga riska pārnese un nenoteiktības radīšana, t. i., radot izmaksas, kas tirgos, kur valda konkurence, nebūtu daļa no viņu vēlmes uzņemties risku. Vairākos apsekojumos, kas citēti šajā ietekmes novērtējumā, gandrīz visi respondenti pauda bažas par NTP izmantošanas gadījumiem un to kaitīgumu, kā arī cerības uz pozitīvu ietekmi, ko radīs NTP piemērojami publiski (ES) noteikumi un to efektīva izpilde. Piemēram, Apvienotās Karalistes pārtikas tirgus tiesnesis ziņoja, ka tie ir izrādījušies efektīvi NTP izplatības samazināšanai.

Aprēķini par NTP radīto kaitējumu ir sniegti ietekmes novērtējuma 2.5. un 6.2.1. iedaļā. Saskaņā ar 2013. gada lauksaimniecības produktu ražotāju un lauksaimniecības kooperatīvu apsekojumu, kas veikts, pamatojoties uz NTP plašu definīciju, aplēstais NTP radītais kaitējums bija vairāk nekā EUR 10 miljardi gadā. Pārtikas produktu ražotāji, kuri piedalījās 2011. gada apsekojumā, kas veikts, pamatojoties uz NTP plašu definīciju, ziņoja, ka ar NTP saistītās izmaksas tiem veidoja 0,5 % no apgrozījuma, kas būtu līdzvērtīgi EUR 4,4 miljardiem, ja tās ekstrapolētu uz visu pārtikas nozares apgrozījumu attiecīgajā gadā.

Par sagaidāmajiem ieguvumiem no NTP izplatības samazināšanas varētu uzskatīt izmaksas tiem spēcīgākajiem tirgus dalībniekiem, kuri ir izmantojuši NTP un NTP piemērojamo noteikumu rezultātā tās vairs nedrīkstēs izmantot. Tomēr ar taisnīgumu saistītu sociālu apsvērumu dēļ šādi ieguvumi, kas ir rezultāts piegādātāju pakļaušanai NTP, jau sākotnēji netiek uzskatīti par pamatotiem. No tā izriet, ka ieguvumi no NTP aizliegšanas atsver šo konkrēto "kaitējuma" veidu.

Tirgus dalībniekiem, kuriem pret NTP vērstie noteikumi ir piemērojami, galvenās izmaksas būs atbilstības nodrošināšanas izmaksas. Šajā kontekstā atbilstības nodrošināšanas izmaksas galvenokārt ir izmaksas, kas ir cieši saistītas ar apmācību un noteikumu ievērošanu. Ierosinātie NTP piemērojamie noteikumi nenosaka, ka tirgus dalībniekiem jāveic konkrētas

darbības, tie tikai aizliedz noteiktu rīcību, kas tiek uzskatīta par netaisnīgu. Turklāt vismaz diviem PĶI parakstītājiem jau ir radušās atbilstības nodrošināšanas izmaksas saistībā ar PĶI brīvprātīgo rīcības kodeksu. Piemēram, viens liels mazumtirgotājs ir iztērējis EUR 200 000 par darbinieku vienreizējas apmācības pasākumiem saistībā ar PĶI rīcības kodeksu.

Paredzams, ka NTP piemērojamo noteikumu daļējai saskaņošanai ES līmenī būs neliela ietekme uz patērētājiem. Atklātā sabiedriskā apspriešanā tirgus dalībnieki (piemēram, PĶI dalībnieki) kopumā neapgalvoja, ka NTP rada priekšrocības patērētājiem, piemēram, zemākas patēriņa cenas, kas kļūst iespējamas, ar NTP palīdzību iegūstot peļņas daļu no piegādātājiem augšupējos piegādes ķēdes posmos. Dažreiz tiek apgalvots, ka patēriņa preces negatīvi ietekmē aizliegums pārdot par cenām, kas ir zemākas nekā pirkuma cena, bet šis aspekts nav ietverts ietekmes novērtējumā. Patērētāju organizācijas, kas ir reaģējušas uz apspriešanos, atbalsta valstu noteikumus attiecībā uz NTP, jo sagaida, ka ilgākā termiņā NTP negatīvi ietekmēs patēriņa cenas.

Dalībvalstīm pret NTP vērstie noteikumi būs jātransponē valstu tiesību aktos. Direktīvas izvēle dalībvalstīm atstāj rīcības brīvību, kā īstenot šo transponēšanu. Dalībvalstīm nav aizliegts pieņemt un savā teritorijā piemērot stingrākus nacionālos tiesību aktus, kas aizsargā mazos un vidējos pircējus, kā arī piegādātājus, kuri īpaši pieminēti šajā Direktīvā. Dalībvalstīs gadu gaitā NTP ir bijuši piemēroti dažādi neviendabīgi leģislatīvi pasākumi. Attiecīgi lielākajā daļā dalībvalstu jau ir noteikta NTP pārvaldības sistēma. Eiropas Savienības pret NTP vērsto noteikumu ietekme uz dalībvalstu tiesību aktiem būs atkarīga no valstīs spēkā esošajiem noteikumiem (vai to jomas). Gadījumos, kad regulējuma sistēmas vispār nav, dalībvalstīm būtu jāievieš jauni pasākumi, tostarp izpildiestādes izraudzīšana. Ņemot to vērā, kā arī atbilstoši tam, kā to pierādījušas dažas dalībvalstis, var paplašināt pilnvaras jau esošai iestādei (piemēram, valsts konkurences uzraudzības iestādei). Tāpēc šādas īstenošanas izmaksas zināmā mērā var absorbēt dalībvalstīs jau esošās struktūras un tā rezultātā šīs izmaksas būtu nelielas. Piemēram, Apvienotās Karalistes pārtikas tirgus tiesneša darbības izmaksas 2015./2016. finanšu gadā bija GBP 1 786 000 un 2016./2017. finanšu gadā — GBP 622 000. Lielāko daļu izmaksu starpības šajos periodos ir radījusi liela mēroga izmeklēšana, kas 2015./2016. gadā veikta par vienu mazumtirgotāju.

Visbeidzot, nav paredzams, ka noteikumiem attiecībā uz NTP būs nozīmīga tieša ietekme uz vidi, lai gan tirgus dalībniekiem, pret kuriem nav izmantota NTP, varētu būt lielāka ekonomiskā peļņa, ko ieguldīt ražošanā ekoloģiski ilgtspējīgā un klimatam labvēlīga veidā un ar mērķi novērst pārtikas izšķērdēšanu, kā arī tie varētu justies mazāk spiesti kompensēt zaudēto peļņu, apejot tiesību aktus vides un drošības jomā.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Paredzams, ka ieguvēji no priekšlikuma būs MVU. Lai gan arī MVU var rasties atbilstības nodrošināšanas izmaksas, šis jautājums nebija izvirzīts apspriešanā sniegtajās atbildēs. Turklāt PĶI līdzīgi brīvprātīgi noteikumi jau tiek piemēroti neatkarīgi no uzņēmuma lieluma.

- **Pamattiesības**

Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un pārskatu sniegšanas kārtība. ES ir apņēmusies nodrošināt augstus cilvēktiesības standartus. Taisnīga un efektīva sistēma aizsardzībai pret NTP veicinās ieinteresēto personu spēju veikt darījumdarbību (sk. Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (Harta) 16. pantu.) Savienības likumdevējam ir jāievēro Hartā noteiktās tiesības (Hartas 51. un 52. pants). Tāpēc izpildes pilnvarām jābūt savienojamām ar tiesībām uz aizstāvību (Hartas 48. pants), piemēram, nodrošinot efektīvu tiesisko aizsardzību

pret izpildiestāžu lēmumiem piemērot sodus. Jo īpaši jāpanāk līdzsvars starp sūdzību konfidencialitātes ievērošanu un tiesībām uz aizstāvību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikumam būs neliela ietekme uz ES budžetu. Tas ietvertu dalībvalstu izpildiestāžu ikgadēju koordinācijas sanāksmi Briselē un standarta tīmekļa vietnes izveidi un pārvaldību informācijas apmaiņai ar Komisiju.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un pārskatu sniegšanas kārtība**

Eurostat datubāzē Eiropas Savienības līmenī nav pieejama atbilstoša statistika, ko varētu izmantot kā primāro datu avotu šīs direktīvas īstenošanas uzraudzībai un izvērtēšanai. Direktīvas īstenošanas uzraudzības un izvērtēšanas atbalstam Komisija kā pamatu ekonometriskajai analīzei izmantos statistiku par ražotāju un pārstrādātāju noteiktajām cenām, kā arī par patēriņa cenām, kas savākta ar *Eurostat* palīdzību vai tieši no lauksaimniecības produktu tirgu kopīgās organizācijas.

Tāpēc uzraudzība un izvērtēšana būs balstīta uz datiem, kas savākti saistībā ar šo direktīvu, galvenokārt ar valstu kompetento iestāžu gada pārskatu palīdzību. Šajos pārskatos būs izklāstīta iestāžu darbība šīs direktīvas noteikumu piemērošanas un izpildes jomā, piemēram, saņemto sūdzību (konfidenciālu vai atklātu) skaits, uzsākto izmeklēšanu (pēc savas iniciatīvas vai pēc pieprasījuma) skaits vai atklāto pārkāpumu īpatsvars. Gada pārskati aptvers arī konkrētas prakses un pieredzes ar mērķi veicināt paraugprakšu pieņemšanu. To vēl papildinās ES uzņēmumu apsekojumi, kuros pētīs uztveri, kādus jau veikušas dažas dalībvalstis un brīvprātīgo iniciatīvu dalībnieki (sākot ar lauksaimniecības produktu ražotājiem līdz mazumtirgotājiem). Gan pieredze, gan uztvere ir svarīgi faktori, kas ietekmē uzņēmumu rīcību vienotajā tirgū. Visbeidzot, Komisija tieši veiks vai pasūtīs ekonomiskus pētījumus, lai novērtētu dažādu prakšu, uz kurām attiecas valstu noteikumi, un brīvprātīgo iniciatīvu ietekmi mikroekonomiskajā un makroekonomiskajā līmenī.

Atbilstoši ietekmes novērtējumā noteiktajiem rādītājiem Komisija novērtēs šīs intervences efektivitāti, lietderību, atbilstību, saskaņotību un ES mēroga pievienoto vērtību, iespējams, izmantojot citus atbilstošus vērtēšanas kritērijus, piemēram, praktiskumu, taisnīgums, pieņemamība un saderība (ar dalībvalstu noteikumiem un brīvprātīgām pašregulējuma iniciatīvām). Šos rādītājus varēs izmantot kā pamatu pārskatīšanai, kas būtu jāiesniedz ne ātrāk kā četrus gadus pēc direktīvā paredzēto noteikumu piemērošanas datuma, lai nodrošinātu, ka ir pieejams pietiekams datu kopums.

Šai direktīvai, kurai ir ierobežota darbības joma un kura neierosina pilnīgu saskaņošanu, kā arī nerada īpašas tehniskas, atbilstības vai termiņu problēmas, nav vajadzīgs īstenošanas plāns. Turklāt pašā direktīvā ir paredzētas vairākas atbalsta darbības, kas nosaka izpildiestāžu sadarbības mehānisma un tam paredzētas tīmekļa vietnes izveidi.

- **Paskaidrojošie dokumenti (attiecībā uz direktīvām)**

Iedaļā par īstenošanas plāniem minēto iemeslu dēļ Komisija nepieprasīs dalībvalstīm skaidrojošus dokumentus par transponēšanu.

- **Konkrētu priekšlikuma noteikumu detalizēts skaidrojums**

Ierosināto direktīvu veido 14. panti.

1. pantā ir noteikts direktīvas priekšmets, kas ievēro daļējas (minimālas) saskaņošanas pieeju, lai dalībvalstīs ieviestu minimālu standartu aizsardzībai pret NTP. Aizsardzība attiecas tikai uz MVU piegādātājiem pārtikas piegādes ķēdē saistībā ar viņu produktu pārdošanu pircējiem, kuri nav MVU.

2. pantā ir sniegtas definīcijas direktīvas noteikumos vairākkārt lietotiem terminiem: "pircējs", "piegādātājs", "mazs un vidējs uzņēmums", "pārtikas produkti", un "ātrbojīgums". Šīs definīcijas palīdz noteikt direktīvas piemērošanas jomu.

Aptverto produktu ziņā direktīva attiecas uz "pārtikas produktiem", proti, produktiem, kas uzskaitīti LESD I pielikumā un paredzēti lietošanai pārtikā, ieskaitot zivsaimniecības un akvakultūras produktus un pārstrādātus lauksaimniecības produktus lietošanai pārtikā, t. i., pārstrādātiem pārtikas produktiem, uz kuriem jau neattiecas LESD I pielikums.

Piegādātāju un pircēju attiecības kopā ar produktu tvērumu veido pasākumu jomu, kas attiecas uz visu pārtikas piegādes ķēdi un NTP, kuras var pakāpeniski virzīties atpakaļ piegādes ķēdē, galu galā tieši vai netieši negatīvi ietekmējot lauksaimniekus. Aizsardzība attiecas uz maziem un vidējiem lauksaimniecības produktu ražotājiem (ieskaitot ražošanas organizācijas, piemēram, kooperatīvus) un citiem MVU piegādātājiem pārtikas piegādes ķēdē, savukārt pret NTP vērsti noteikumi ierobežo to pircēju rīcību, kuri nav MVU.

Priekšlikumā ir ņemts vērā, ka NTP ne vienmēr ir paredzētas rakstveida līgumā un principā varētu rasties pārtikas piegādes ķēdē jebkurā komercdarījuma posmā starp pircēju un piegādātāju, ieskaitot *ex post* pēc tam, kad ir noslēgts līgums.

Tā kā pārtikas piegādes ķēdi veido savstarpēji saistītas vertikālas piegādes attiecības un NTP, kas tiek izmantotas nākamajos piegādes ķēdes līmeņos, varētu negatīvi ietekmēt lauksaimniecības produktu ražotājus un pārtikas piegādes ķēdes efektivitāti kopumā, priekšlikumā jēdziens "piegādātājs" nav ierobežots tikai ar lauksaimniecības produktu ražotājiem un to organizācijām, bet attiecas arī uz jebkuru piegādātāju, t. i., ieskaitot ražotājus un izplatītājus visā pārtikas piegādes ķēdē, ja tie ir mazi un vidēji uzņēmumi.

Īpaši liela daļa MVU uzņēmumu ir ražošanas nozarē. Priekšlikuma tvērumā ir ņemti vērā arī mazie un vidējie starpnieki, kuri varētu nebūt spējīgi pretoties NTP, ko izmanto pircēji, kas nav MVU, un no šīm praksēm izrietošās izmaksas varētu pārnest saviem piegādātājiem, proti, lauksaimniecības produktu ražotājiem. Papildus tam uz NTP aizliegumu var atsaukties ārvalstu piegādātāji, kuri dibināti ārpus Savienības, ja tie pārdod produktus pircējiem, kuri dibināti Savienībā.

3. pantā ir uzskaitītas aizliegtās NTP. Lai gan 2. punkts attiecībā uz tām ļauj izmantot līgumslēgšanas brīvību, citiem vārdiem sakot, NTP kvalificēšanu padara atkarīgu no pušu rīcības brīvības saskaņā ar līgumu izlemt citādi, uz 1. punktā uzskaitītajām NTP to "kā tādu" netaisnīgā rakstura dēļ neattiecas pušu līgumslēgšanas brīvības.

Aizliegto prakšu grupa 1. punktā ietver aizliegumu pircējiem maksāt piegādātājiem vēlāk nekā pēc 30 dienām, ja tiek piegādāti ātrbojīgi produkti. Šis noteikums pārtikas nozarei būs *lex specialis* tikai noteikumiem attiecībā uz Maksājumu kavējumu direktīvā paredzētajiem maksājumu noteikumiem, kas piemērojami visās ekonomikas nozarēs. Šī grupa ietver arī aizliegumu pēdējā brīdī atcelt ātrbojīgu produktu pasūtījumu un veikt vienpusējas izmaiņas un izmaiņas ar atpakaļejošu spēku piegādes līguma noteikumos — šādas prakses ir nesamērīgi pircēja labā sadalīta riska izpausmes, ir klaji netaisnīgas un ir jāaizliedz.

Citas prakses, kas ir netaisnīgas, ja tiek izmantotas bez līguma, varētu būt pieņemamas un pat radīt savstarpēju izdevīgumu, ja tās ir ietvertas līgumā starp pusēm. Tāpēc pret šīm praksēm ir jāatteicas citādi nekā pret NTP, lai atļautu ienesīgumu veicinošas prakses, kuru iznākums galu galā ir atbilstošas piegādes un cenas.

Šāda līguma noteikumiem jābūt skaidriem un nepārprotamiem. Neskaidrs līgums, kas vienai pusei atļautu vēlāk paredzēt nosacījumus saistībā ar šīm praksēm, būtu neparedzams, un tas tāpēc nevar tikt uzskatīts par šādu vēlāk paredzētu nosacījumu vai prakses atlīdzinošu, kā arī neļauj attiecīgo praksi kvalificēt kā NTP.

Otrā NTP grupa ietver nepārdoto vai sabojāto produktu nosūtīšanu atpakaļ. Maksājumi par pārtikas produktu glabāšanu, izvietošanu vai iekļaušanu sarakstā var radīt izdevīgumu abām līgumslēdzējām pusēm, kā rezultātā ieguvējas ir abas puses. Tas attiecas arī uz reklāmas un tirgvedības darbībām. Pircējam pēc pieprasījuma ir jāiesniedz piegādātājam maksājumu aplēses. Pircējam pēc pieprasījuma ir jāiesniedz piegādātājam arī izmaksu tāme tirgvedības un glabāšanas, produktu izvietošanas vai sarakstā iekļaušanas darbību gadījumā.

Tās ir pieņemamas, ja puses par tām ir vienojušās un pamats maksājumiem par produktu glabāšanu un iekļaušanu sarakstos ir objektīvas un pamatotas izmaksu tāmes. Arī piegādātāju ieguldījums produktu reklāmās vai pircēju tirgvedības darbībās var būt abpusēji izdevīgs, ja puses par to ir vienojušās.

4. pantā noteikts, ka dalībvalstīm attiecībā uz aizliegtajām NTP jāizraugās kompetenta izpildiestāde. Lai iegūtu apjomradītus ietaupījumus, kā kompetento iestādi var izraudzīties arī jau esošas izpildiestādes, piemēram, konkurences tiesību jomā (valstu konkurences uzraudzības iestādes).

5. pants attiecas uz sūdzībām un nosaka, ka izpildiestādei jāspēj izskatīt konfidenciālas sūdzības un aizsargāt sūdzības iesniedzēja identitāti, ja tas ir pieprasīts. Arī ražotāju organizācijām un ražotāju organizāciju apvienībām jābūt iespējai izpildiestādei iesniegt sūdzību ne tikai, darbojoties pašām kā līgumslēdzējai pusei, bet arī pārstāvot savu dalībnieku (vai to dalīborganizāciju dalībnieku) intereses, ja šie dalībnieki ir MVU.

Saskaņā ar **6. pantu** izpildiestādēm ir piešķirtas nepieciešamās pilnvaras, lai pēc savas iniciatīvas vai uz sūdzības pamata sāktu izmeklēšanu, vāktu informāciju, pārtrauktu pārkāpumu un piemērotu sodus, kā arī publicētu lēmumus, kas pieņemti, lai panāktu atturošu ietekmi.

Koordinācija un sadarbība starp izpildes iestādēm ir paredzēta **7. pantā**. Tas attiecas uz ikgadējām sanāksmēm, ko atbalsta Komisija, un gada pārskatiem, ko iesniegs izpildiestādes. Dalībvalstu izpildiestādēm ziepēju robežās jāsniedz savstarpēja palīdzība to veiktajās izmeklēšanās.

Priekšlikuma **8. pantā** ir paskaidrots, ka dalībvalstis NTP apkarošanai var paredzēt papildu noteikumus, kas ir stingrāki par šo minimālo Savienības standartu, ja šie noteikumi atbilst noteikumiem, kas attiecas uz iekšējo tirgu.

9. pantā ir noteikti dalībvalstu ziņošanas pienākumi. Šis noteikums paredz iespēju Komisijai šajā ziņošanas jomā pieņemt un īstenot tiesību aktu, kas var precizēt lietderīgus praktiskus aspektus.

10. pantā ir noteikts reglaments komitejai, kas šajā sakarā palīdzēs Komisijai.

11. pantā noteikts, ka Komisijai ne ātrāk kā četrus gadus pēc šīs direktīvas piemērošanas jāveic novērtējums, kā arī jāiesniedz starpposma ziņojums par direktīvas transponēšanu.

12. pantā ir ietverti noteikumi par direktīvas transponēšanu. Šie noteikumi ir standarta procedūra attiecībā uz direktīvām.

13. pants attiecas uz direktīvas stāšanos spēkā. Visbeidzot, **14. pants** nosaka, ka direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

2018/0082 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA

par netaisnīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 43. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[7],

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu[8],

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Kopš 2009. gada pārtikas piegādes ķēdes darbībai, tostarp netaisnīgas tirdzniecības prakses esībai, ir bijuši veltīti trīs Komisijas paziņojumi[9]. Šādā kontekstā netaisnīgu tirdzniecības praksi definē kā prakses veidus, kuri krasi atšķiras no labas komercprakses, ir pretrunā darījumu labticīgai un godīgai veikšanai un kurus viens tirdzniecības partneris vienpusēji uzspiežotram. Komisija ir paudusi ieteikumus par elementiem, kuriem vajadzētu būt nacionālajās un brīvprātīgajās netaisnīgas tirdzniecības prakses pārvaldības sistēmās pārtikas piegādes ķēdē. Ne visi no minētajiem elementiem ir iekļauti dalībvalstu tiesiskajā regulējumā un brīvprātīgajos pārvaldības režīmos, tāpēc Savienībā joprojām ir pamats politiskajām debatēm par šādu prakses veidu esību.

(2) Eiropas Parlamenta 2016. gada jūnija rezolūcijā[10] Komisija ir aicināta iesniegt priekšlikumu Savienības tiesiskajam regulējumam attiecībā uz netaisnīgu tirdzniecības praksi. Padome 2016. gada decembrī aicināja Komisiju laikus veikt ietekmes novērtējumu, kura mērķis būtu ierosināt Savienības tiesisko regulējumu vai neleģislatīvus pasākumus netaisnīgas tirdzniecības prakses novēršanai[11]. Komisija ir

---

7 OV C [...], [...], [...]. lpp.

8 OV C [...], [...], [...]. lpp.

9 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Labāka pārtikas apgādes ķēdes darbība Eiropā", COM(2009) 591.
Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Negodīgas tirdzniecības prakses novēršana uzņēmumu savstarpējā pārtikas apgādes ķēdē", COM(2014)472 final.
Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par uzņēmumu savstarpēju negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas apgādes ķēdē, COM(2016)032 final.

10 Eiropas Parlamenta 2016. gada 7. jūnija rezolūcija par negodīgu tirdzniecības praksi pārtikas piegādes ķēdē (2015/2065(INI)).

11 Padomes secinājumi (2016. gada 12. decembris) "Lauksaimnieku stāvokļa stiprināšana pārtikas piegādes ķēdē un negodīgas tirdzniecības prakses novēršana".

sagatavojusi ietekmes novērtējumu, pirms kura notika atklāta sabiedriskā apspriešana, kā arī mērķorientētas apspriešanās.

(3) Pārtikas piegādes ķēdē pārtikas produktu ražošanas, apstrādes, tirdzniecības, izplatīšanas un mazumtirdzniecības posmā darbojas dažādi dalībnieki. Šī ķēde neapšaubāmi ir vissvarīgākais kanāls, pa kuru pārtikas produkti nonāk "no lauka galdā". Minētie dalībnieki pārdod lietošanai pārtikā pārtikas produktus, proti, galvenokārt lauksaimniecības produktus, arī zivsaimniecības un akvakultūras produktus, kas minēti Līguma I pielikumā, un citus minētajā pielikumā neiekļautus pārtikas produktus, kas no lauksaimniecības produktiem tiek pārstrādāti par produktiem lietošanai pārtikā.

(4) Kaut arī uzņēmējdarbības risks pastāv visās saimnieciskajās darbībās, tomēr lauksaimniecības produktu ražošanai nenoteiktība ir īpaši raksturīga, jo šāda ražošana ir atkarīga no bioloģiskiem procesiem, lauksaimniecības produkti ir lielākā vai mazākā ziņā ātrbojīgi un sezonāli, kā arī pakļauti laikapstākļu iedarbībai. Lauksaimniecības politikas vidē, kura daudz izteiktāk nekā kādreiz orientējas uz tirgu, pārtikas piegādes ķēdes aktīvajiem dalībniekiem, jo īpaši lauksaimniecības produktu ražotājiem un to organizācijām, aizsardzība pret netaisnīgu tirdzniecības praksi ir kļuvusi vēl svarīgāka.

(5) Dalībnieku skaits un lielums dažādos pārtikas piegādes ķēdes posmos ir visai atšķirīgs. Atšķirīgās iespējas panākt sev izdevīgākus nosacījumus ir saistītas ar to, ka dalībnieku koncentrācijas līmenis nav vienāds, kas dažiem no tiem savukārt paver iespēju šīs nevienlīdzīgās izdevīgāku nosacījumu panākšanas iespējas izmantot netaisnīgā tirdzniecības praksē. Netaisnīga tirdzniecības prakse ir īpaši kaitīga pārtikas piegādes ķēdes maziem un vidējiem dalībniekiem. Lauksaimniecības produktu ražotāji, kuri piegādā galvenokārt lauksaimniecības produktus, lielākoties ir maza un vidēja lieluma dalībnieki.

(6) Vairumā dalībvalstu (bet ne visās) ir spēkā īpaši nacionāli noteikumi, kas piegādātājus aizsargā no netaisnīgas tirdzniecības prakses starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē. Ja iespējams izmantot līgumtiesības vai pašregulējamas iniciatīvas, šādu tiesiskās aizsardzības formu praktisko vērtību ierobežo bailes no pretdarbībām pret sūdzības iesniedzēju. Tādēļ dažas dalībvalstis, kurās ir pieņemti konkrēti noteikumi par netaisnīgu tirdzniecības praksi, noteikumu izpildi uztic administratīvām iestādēm. Tomēr dalībvalstu noteikumi par netaisnīgu tirdzniecības praksi (ja tādi ir) būtiski atšķiras.

(7) Lai mazinātu šādas prakses izmantošanu un palīdzētu nodrošināt lauksaimniecības produktu ražotājiem pietiekami augstu dzīves līmeni, Savienībā būtu jāievieš minimāls standarts aizsardzībai pret noteiktiem klaji netaisnīgas tirdzniecības prakses veidiem. Šādam standartam būtu jānāk par labu visiem lauksaimniecības produktu ražotājiem vai ikvienai fiziskai vai juridiskai personai, kas piegādā pārtikas produktus, tostarp ražotāju organizācijām un šādu organizāciju asociācijām, ja vien visas minētās personas atbilst mikrouzņēmuma, maza un vidēja uzņēmuma definīcijai, kura noteikta Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK[12] pielikumā. Minētie mikropiegādātāji, mazie un vidējie piegādātāji ir īpaši neaizsargāti no netaisnīgas tirdzniecības prakses, un tiem ir vismazākās iespējas pret to cīnīties, neradot nelabvēlīgu ietekmi uz savu ekonomisko dzīvotspēju. Tā kā netaisnīgas tirdzniecības prakses radītais finansiālais spiediens uz maziem un vidējiem uzņēmumiem bieži vien pa piegādes ķēdi sasniedz lauksaimniecības produktu ražotājus, noteikumiem par netaisnīgu tirdzniecības praksi būtu jāaizsargā arī mazie un vidējie starpniekpiegādātāji, kuri minētajā ķēdē atrodas

[12] OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

lejup no primārajiem ražotājiem. Minēto starpniekpiegādātāju aizsardzībā būtu jāizvairās no neparedzētām sekām (jo īpaši no cenu nepamatotas paaugstināšanas), kas var rasties, tirdzniecībai no apstrādātu lauksaimniecības produktu ražotājiem un to asociācijām novirzoties uz mazaizsargātiem piegādātājiem.

(8) Lai izvairītos no neparedzētas kropļojošas ietekmes, ko izraisa Savienībā esošu piegādātāju aizsargāšana, piegādātājiem, kuri ir reģistrēti ārpus Savienības, vajadzētu būt spējīgiem paļauties uz Savienības minimālo standartu, kad viņi pārdod pārtikas produktus Savienībā reģistrētiem pircējiem.

(9) Attiecīgajiem noteikumiem būtu jāattiecas uz uzņēmējdarbību, ko veic lielāki pārtikas piegādes ķēdes dalībnieki, proti,tādi dalībniekiem, kuri nav mazi vai vidēji un kuriem parasti ir labākas iespējas panākt sev izdevīgus nosacījumus tirdzniecībā ar maziem un vidējiem piegādātājiem.

(10) Tā kā lielākajā daļā dalībvalstu jau ir nacionāli noteikumi par netaisnīgu tirdzniecības praksi (kas mēdz atšķirties), ir lietderīgi, izmantojot direktīvu, ieviest minimālu aizsardzības standartu saskaņā ar Savienības tiesībām. Šādi dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai savā tiesību sistēmā iekļaut attiecīgos noteikumus tā, lai izveidotos saskaņots režīms. Ja vien tiek ievērotas iekšējā tirgus darbībai piemērojamās Savienības tiesību aktu prasības, dalībvalstīm nevajadzētu aizliegt savā teritorijā pieņemt un piemērot stingrākus noteikumus, kas aizsargā mazos un vidējos piegādātājus un pircējus no netaisnīgas tirdzniecības prakses, kura tiek izmantota starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē.

(11) Tā kā netaisnīga tirdzniecības prakse var tikt izmantota jebkurā pārtikas produkta pārdošanas posmā, t. i., pirms vai pēc pārdošanas darījuma vai tā laikā, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šīs direktīvas noteikumi būtu jāattiecina uz minēto praksi, neraugoties uz to, kad tā tiek izmantota.

(12) Lemjot par to, vai kāds no tirdzniecības prakses veidiem ir uzskatāms par netaisnīgu, ir svarīgi mazināt risku, ka var tikt ierobežoti starp pusēm noslēgti taisnīgi un ienesīgumu veicinoši līgumi. Tāpēc, lai aizliegtu tikai vienpusējas un ar atpakaļejošu spēku piemērojamas izmaiņas piegādes līgumu noteikumos, prakses veidus, kas ir skaidri un nepārprotami paredzēti starp pusēm noslēgtajos piegādes līgumos, ir lietderīgi nošķirt no tādiem prakses veidiem, kuri tiek izmantoti pēc darījuma noslēgšanas un par kuriem puses iepriekš nav noslēgušas skaidru un nepārprotamu vienošanos. Tomēr daži tirdzniecības prakses veidi pēc savas būtības tiek uzskatīti par netaisnīgiem, un šādu prakses veidu gadījumā nebūtu jāatļauj pusēm izmantot līgumslēgšanas brīvību, lai atkāptos no to aizlieguma.

(13) Lai nodrošinātu šajā direktīvā noteikto aizliegumu iedarbīgu izpildi, dalībvalstīm būtu jāizraugās iestāde, kurai tiks uzticēta minēto aizliegumu izpilde. Šādai iestādei vajadzētu būt spējīgai rīkoties pēc savas iniciatīvas vai uz sūdzības pamata, ko iesniegusi puse, kuru ietekmējusi pārtikas piegādes ķēdē izmantota netaisnīga tirdzniecības prakse. Ja, baidoties no pretdarbībām, sūdzības iesniedzējs pieprasa nodrošināt savas identitātes konfidencialitāti, dalībvalsts izpildiestādei šāda prasība būtu jāievēro.

(14) Atsevišķu tādu organizācijas biedru identitāti, kuri ir mazie vai vidējie piegādātāji un kuri uzskata, ka pret viņiem ir izmantota netaisnīga tirdzniecības prakse, var labāk aizsargāt, ja sūdzību iesniedz ražotāju organizācija vai šādu organizāciju asociācija. Tāpēc dalībvalstu izpildiestādēm vajadzētu būt tiesībām pieņemt sūdzības no šādām

struktūrām un rīkoties uz to pamata, vienlaikus aizsargājot atbildētāja procesuālās tiesības.

(15) Dalībvalsts izpildiestādēm vajadzētu būt pilnvarām, kas nepieciešamas, lai tās uz informācijas pieprasījumu pamata varētu rezultatīvi apkopot faktisko informāciju. Tām vajadzētu būt pilnvarotām attiecīgā gadījumā izdot rīkojumu par aizliegtas prakses izbeigšanu. Ja pastāv tādi atturoši faktori kā pilnvaras noteikt sankcijas un publicēt izmeklēšanas rezultātu, tie var veicināt paradumu maiņu un risinājumu atrašanu pirms tiesas starp pusēm, un tāpēc šādu atturošu pasākumu veikšana būtu jāiekļauj izpildiestāžu pilnvarās. Komisijai un dalībvalstu izpildiestādēm būtu cieši jāsadarbojas, lai nodrošinātu vienotu pieeju šajā direktīvā paredzēto noteikumu piemērošanā. Izpildiestādēm būtu jāsniedz savstarpēja palīdzība, piemēram, apmainoties ar informāciju un palīdzot izmeklēšanās, kurās ir pārrobežu aspekts.

(16) Lai sekmētu iedarbīgu izpildi, Komisijai būtu jāpalīdz organizēt dalībvalstu izpildiestāžu sanāksmes, kurās var apmainīties ar labāko praksi un būtisku informāciju. Komisijai būtu jāizveido un jāpārvalda tīmekļvietne, kurā šāda apmaiņa var notikt vieglāk.

(17) Šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem nevajadzētu mazināt dalībvalstu iespējas turpināt piemērot spēkā esošos noteikumus ar plašāku tvērumu un pieņemt šādus noteikumus nākotnē, ja vien tiek ievēroti iekšējā tirgus darbībai piemērojamās Savienības tiesību aktu prasības. Noteikumi tiktu piemēroti kopā ar brīvprātīgiem pārvaldības pasākumiem.

(18) Komisijai vajadzētu būt priekšstatam par šīs direktīvas īstenošanu dalībvalstīs. Turklāt Komisijai vajadzētu būt spējīgai novērtēt šīs direktīvas iedarbīgumu. Šajā sakarā dalībvalstu izpildiestādēm būtu jāiesniedz Komisijai ikgadēji ziņojumi. Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus ziņošanas pienākuma īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011[13]. Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejai šajā procedūrā Komisijai būtu jāpalīdz.

(19) Lai politiku attiecībā uz netaisnīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē varētu īstenot iedarbīgi, Komisijai būtu jāpārskata šīs direktīvas piemērošana un jāiesniedz ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai. Minētajā pārskatīšanā īpaša uzmanība būtu jāvelta tam, vai nākotnē būtu pamats papildus mazo un vidējo piegādātāju aizsardzībai īstenot arī piegādes ķēdē esošo mazo un vidējo pārtikas produktu pircēju aizsardzību,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets un darbības joma

1. Šajā direktīvā ir noteikts minimālais saraksts ar netaisnīgas tirdzniecības prakses veidiem, kuri pircēju un piegādātāju starpā ir aizliegti, un paredzēti minimālie noteikumi par to izpildi un pasākumi saskaņošanai starp izpildiestādēm.

[13] Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

2. Šī direktīva attiecas uz dažiem netaisnīgas tirdzniecības prakses veidiem, kas tiek izmantoti pārtikas produktu pārdošanas darījumos starp piegādātāju, kurš ir mazs vai vidējs uzņēmums, un pircēju, kurš nav mazs vai vidējs uzņēmums.

3. Šo direktīvu piemēro piegādes līgumiem, kas noslēgti pēc 12. panta 1. punkta otrajā daļā minētā datuma, no kura piemēro noteikumus, ar kuriem transponē šo direktīvu.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

a) "pircējs" ir ikviena Savienībā reģistrēta fiziska vai juridiska persona, kura pārtikas produktu komercpircējs. Termins "pircējs" var attiekties arī uz šādu fizisku vai juridisku personu grupu;

b) "piegādātājs" ir ikviens lauksaimniecības produktu ražotājs vai fiziska vai juridiska persona, kas neatkarīgi no reģistrācijas vietas pārdod pārtikas produktus. Termins "piegādātājs" var attiekties arī uz šādu lauksaimniecības produktu ražotāju vai šādu fizisku vai juridisku personu grupu, tostarp ražotāju organizācijām un ražotāju organizāciju asociācijām;

c) "mazie un vidējie uzņēmumi" ir uzņēmumi, kas atbilst mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīcijai, kura noteikta Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK[14] pielikumā;

d) "pārtikas produkti" ir produkti, kas iekļauti Līguma I pielikumā un ir paredzēti izmantošanai uzturā, kā arī produkti, kuri nav iekļauti minētajā pielikumā, bet ir ražoti izmantošanai uzturā pēc minēto produktu pārstrādes;

e) "ātrbojīgi pārtikas produkti" ir pārtikas produkti, kas kļūst nederīgi lietošanai pārtikā, ja netiek glabāti, iepakoti vai citādi īpašā veidā apstrādāti, lai nekļūtu nederīgi lietošanai pārtikā.

3. pants

Netaisnīgas tirdzniecības prakses aizliegums

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek aizliegta šādu veidu netaisnīga tirdzniecības prakse:

a) pircējs maksā piegādātājam par ātrbojīgiem pārtikas produktiem vairāk nekā 30 kalendārās dienas pēc piegādātāja rēķina saņemšanas vai vairāk nekā 30 kalendārās dienas pēc ātrbojīgu pārtikas produktu piegādes dienas atkarībā no tā, kurš no šiem datumiem ir vēlāks. Šis aizliegums neskar:

– maksājumu kavējumu sekas un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas noteikti Direktīvā 2011/7/ES,

– pircēja un piegādātāja iespēju vienoties par vērtības sadales klauzulu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013[15] 172.a panta nozīmē;

[14] Komisijas 2003. gada 6. maija Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

b) pircējs ātrbojīgu pārtikas produktu pasūtījumu atceļ tik vēlu, ka nav gaidāms, ka piegādātājs minētajiem produktiem spēs atrast pārdošanas vai izmantošanas alternatīvu;

c) pircējs piegādes līgumā izdara tādas vienpusējas un ar atpakaļejošu spēku piemērojamas izmaiņas, kuras ir saistītas ar pārtikas produktu piegādes biežumu, laiku vai apjomu, kvalitātes standartiem vai cenu;

d) piegādātājs maksā par pārtikas produktu izšķērdēšanu, kas notikusi pircēja telpās bet nav notikusi piegādātāja nolaidības vai vainas dēļ.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka turpmāk minētie netaisnīgas tirdzniecības prakses veidi ir aizliegti, ja par tiem nav panākta skaidra un nepārprotama vienošanās piegādes līguma noslēgšanas laikā:

a) pircējs nepārdotus pārtikas produktus atgriež piegādātājam;

b) pircējs pieprasa piegādātājam maksāt par piegādātāja pārtikas produktu glabāšanu, izvietošanu vai iekļaušanu sarakstā;

c) piegādātājs maksā par pircēja pārdoto pārtikas produktu reklāmu. Pirms reklamēšanas un ja minēto reklamēšanu uzsāk pircējs, pircējs norāda reklamēšanas periodu un pasūtāmo pārtikas produktu gaidāmo daudzumu;

d) piegādātājs maksā par pircēja pārdoto pārtikas produktu tirgošanu.

3. Ja maksājumu 2. punkta b), c) vai d) apakšpunktā aprakstītajās situācijās pieprasa pircējs, tad pircējs pēc piegādātāja pieprasījuma sniedz piegādātājam aplēsi par maksājuma apjomu par attiecīgi vienu vienību vai maksājuma kopsummu, bet 2. punkta b) un d) apakšpunktā aprakstītajās situācijās arī aplēsi par izmaksām un šādas aplēses bāzi.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka 1. un 2. punktā noteiktie aizliegumi ir prevalējošas imperatīvas normas, kuras ir piemērojamas ikvienai to tvērumā esošai situācijai neatkarīgi no tiesībām, ko citkārt piemēro starp pusēm noslēgtajam piegādes līgumam.

4. pants

Izraudzītā izpildiestāde

Katra dalībvalsts izraugās publisku iestādi, kas nacionālā līmenī izpilda 3. pantā noteiktos aizliegumus (“izpildiestāde”).

5. pants

Sūdzības un konfidencialitāte

1. Piegādātājs iesniedz sūdzību tās dalībvalsts izpildiestādē, kurā ir reģistrēts pircējs, kas tiek turēts aizdomās par iesaistīšanos aizliegtā tirdzniecības praksē.

---

[15] Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp.).

2. Tiesības iesniegt sūdzību ir arī ražotāju organizācijām vai ražotāju organizāciju asociācijām, kuru biedrs(-i) vai biedru biedrs(-i) uzskata, ka to (vai tos) skar kāda aizliegta tirdzniecības prakse.

3. Izpildiestāde pēc sūdzības iesniedzēja pieprasījuma nodrošina konfidencialitāti sūdzības iesniedzēja identitātei un jebkādai citai informācijai, kuras izpaušana pēc sūdzības iesniedzēja ieskatiem kaitē tā interesēm. Sūdzības iesniedzējs minēto informāciju norāda konfidencialitātes pieprasījumā.

4. Ja izpildiestāde uzskata, ka rīcībai uz sūdzības pamata nav pietiekama pamatojuma, izpildiestāde informē sūdzības iesniedzēju par attiecīgajiem iemesliem.

6. pants

Izpildiestādes pilnvaras

Dalībvalstis izpildiestādei nodrošina pienācīgu apgādi un piešķir tai šādas pilnvaras:

a) uzsākt un veikt izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas vai uz sūdzības pamata;

b) pieprasīt pircējiem un piegādātājiem sniegt visu informāciju, kas ir vajadzīga izmeklēšanai par aizliegto tirdzniecības praksi;

c) lemt par 3. pantā noteikto aizliegumu pārkāpuma konstatēšanu un pieprasīt pircējam izbeigt aizliegto tirdzniecības praksi. Iestāde šādu lēmumu var nepieņemt, ja tā pieņemšana rada risku, ka var tikt atklāta sūdzības iesniedzēja identitāte vai jebkāda cita informācija, kuras izpaušana pēc sūdzības iesniedzēja ieskatiem kaitē tā interesēm, ja vien sūdzības iesniedzējs minēto informāciju ir norādījis atbilstoši 5. panta 3. punktam;

d) noteikt naudassodu pārkāpuma izdarītājam. Minētais sods ir iedarbīgs, samērīgs un atturošs, ņemot vērā pārkāpuma būtību, ilgumu un smagumu;

e) publicēt saistībā ar c) un d) apakšpunktu pieņemtos lēmumus;

f) informēt pircējus un piegādātājus par savām darbībām ikgadējā ziņojumā, kurā cita starpā norāda saņemto sūdzību skaitu un sākto un slēgto izmeklēšanu skaitu. Par katru izmeklēšanu ziņojumā ietver kopsavilkumu par lietas būtību un izmeklēšanas rezultātu.

7. pants

Sadarbība starp izpildiestādēm

1. Dalībvalstis nodrošina, ka izpildiestādes savā starpā rezultatīvi sadarbojas un cita citai sniedz savstarpēju palīdzību izmeklēšanās, kurās ir pārrobežu aspekts.

2. Izpildiestādes reizi gadā piedalās sanāksmē, kurā diskutē par šīs direktīvas piemērošanu, pamatojoties uz ikgadējiem ziņojumiem, kas minēti 9. panta 1. punktā, un labāko praksi šīs direktīvas darbības jomā. Komisija veicina minēto sanāksmju norisi.

3. Komisija izveido un pārvalda tīmekļvietni, kurā izpildiestādes var apmainīties ar informāciju savā starpā un ar Komisiju, jo īpaši attiecībā uz ikgadējām sanāksmēm.

8. pants

Nacionālie noteikumi

Dalībvalstis drīkst paredzēt tādus noteikumus par cīņu pret netaisnīgu tirdzniecības praksi, kas ir stingrāki nekā 3., 5., 6. un 7. panta noteikumi, ja šādi nacionālie noteikumi ir saderīgi ar noteikumiem par iekšējā tirgus darbību.

9. pants

Dalībvalstu ziņojumi

1. Līdz katra gada 15. martam dalībvalstis Komisijai nosūta ziņojumu par netaisnīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē. Ziņojumā jo īpaši ir iekļauti visi attiecīgie dati par šajā direktīvā paredzēto noteikumu piemērošanu un izpildi iepriekšējā gadā attiecīgajā dalībvalstī.

2. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem paredz:

   a) noteikumus par informāciju, kas ir vajadzīga 1. punkta piemērošanai;

   b) sūtāmās informācijas pārvaldības kārtību un noteikumus par saturu un formu;

   c) kārtību, kādā, nodrošinot personas datu aizsardzību un lauksaimniecības produktu ražotāju un uzņēmumu likumīgās intereses aizsargāt savus komercnoslēpumus, informāciju vai dokumentus nosūta vai dara pieejamus dalībvalstīm, starptautiskām organizācijām, trešo valstu kompetentajām iestādēm vai sabiedrībai.

   Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 10. panta 2. punktā.

10. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komiteja, kas izveidota ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 229. pantu. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

11. pants

Izvērtēšana

1. Ne vēlāk kā trīs gadus pēc šīs direktīvas piemērošanas datuma Komisija izvērtē šo direktīvu un sagatavo ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem, kuru iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.

2. Dalībvalstis Komisijai dara zināmu visu informāciju, kas vajadzīga minētā ziņojuma sagatavošanai.

3. Sešus mēnešu pēc šīs direktīvas transponēšanas Komisija sagatavo starpposma ziņojumu par šīs direktīvas transponēšanas un īstenošanas stāvokli, ko iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.

12. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc dienas, kad šī direktīva stājas spēkā, pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstus.

   Tās minētos noteikumus piemēro no dienas, kad ir pagājuši 12 mēneši no šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas.

   Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

13. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā piektajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

14. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —	*Padomes vārdā —*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

1.2. Attiecīgā politikas joma

1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība

1.4. Mērķis(-i)

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.6. Ilgums un finansiālā ietekme

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem

3.2.2. Paredzamā ietekme uz darbības apropriācijām

3.2.3. Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām

3.2.4. Saderība ar kārtējo daudzgadu finanšu shēmu

3.2.5. Trešo personu iemaksas

3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

TIESĪBU AKTA PRIEKŠLIKUMA FINANŠU PĀRSKATS

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA par netaisnīgu tirdzniecības praksi (NTP) starpuzņēmumu attiecībās pārtikas piegādes ķēdē

1.2. Attiecīgā politikas joma

Lauksaimniecības politika

Konkurences politika

1.3. Priekšlikuma/iniciatīvas būtība

X Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **jaunu darbību**

☐ Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu/sagatavošanas darbību**[16]

☐ Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **esošas darbības pagarināšanu**

☐ Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz **darbību, kas pārorientēta uz jaunu darbību**

1.4. Mērķis(-i)

1.4.1. Komisijas daudzgadu stratēģiskie mērķi, kurus plānots sasniegt ar priekšlikumu/iniciatīvu

Priekšlikuma mērķis ir pārtikas piegādes ķēdē ierobežot netaisnīgu tirdzniecības praksi, kas izriet no atšķirīgām iespējām panākt sev izdevīgus nosacījumus, lai palīdzētu sasniegt Ž. K. Junkera politikas pamatnostādņu ceturto prioritāti "padziļināts un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko pamatu", kas iekļauta kopējās lauksaimniecības politikas vispārīgajā mērķī "dzīvotspējīga pārtikas ražošana".

1.4.2. Konkrētais mērķis(-i)

Konkrētais mērķis Nr.

Saglabāt tirgus stabilitāti

Palielināt lauksaimniecības produktu ražotāju ienākumus

Uzlabot lauksaimniecības konkurētspēju

[16] Kā paredzēts Finanšu regulas 54. panta 2. punkta attiecīgi a) un b) apakšpunktā.

1.4.3. Paredzamais(-ie) rezultāts(-i) un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz finansējuma saņēmējiem/mērķgrupām.

1. Samazināt NTP rašanos 2. Veicināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus 3. Sekmēt efektīvu tiesisko aizsardzību Ietekme: labāka lauksaimniecības produktu ražotāju pozīcija pārtikas piegādes ķēdē, tā radot pozitīvu ietekmi uz lauksaimniecības produktu ražotāju ienākumiem.

1.4.4. Rezultātu un ietekmes rādītāji

Norādīt priekšlikuma/iniciatīvas īstenošanas uzraudzībā izmantojamos rādītājus.

Ad 1. Uzņēmumu paziņotie katras attiecīgās NTP gadījumi (ziņojošo uzņēmumu daļa un paziņotais NTP biežums, apzinātās NTP radītās izmaksas) Ad 1. Atbilstības nodrošināšanas izmaksas uzņēmumiem Ad 1. Tirdzniecības novirzīšanas iespējamā negatīvā ietekme uz aizsargātajām pusēm Ad 2. Pret NTP vērstu noteikumu piemērošanas saskaņošana (piemēram, valstu noteikumu grozījumu skaits ar mērķi tuvināt prakses) Ad 2. Pieņemto paraugprakšu ieteikumu skaits Ad 2. Paziņotās dalībvalstu administratīvās izmaksas Ad 2. Relatīvo ražošanas izmaksu un patēriņa cenu izmaiņas Ad 3. Saņemto sūdzību (anonīmu vai atklātu) skaits Ad 3. Mediācijas sanāksmju skaits attiecīgā gadījumā Ad 3. Uzsākto izmeklēšanu (pēc savas iniciatīvas vai pēc pieprasījuma) skaits Ad 3. Atklāto pārkāpumu gadījumu īpatsvars

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņa vai ilgtermiņa vajadzības

Šā priekšlikuma mērķis ir ierobežot NTP pārtikas piegādes ķēdē, nodrošinot minimālu aizsardzības līmeni ES, izmantojot sistēmu, kas aizliedz visklajākās NTP un nodrošina tiesiskās aizsardzības iespējas. Likvidējot šķēršļus efektivitātei, priekšlikums uzlabotu arī pārtikas ķēdes darbību kopumā.

1.5.2. Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka efektivitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kas veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Eiropas līmeņa rīcības pamatojums (pirms fakta) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 39. pantā noteikts, ka kopējās lauksaimniecības politikas mērķis ir panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem. LESD 40. pantā noteikts, ka lauksaimniecības produktu tirgu kopīgā

organizācija nedrīkst pieļaut ražotāju diskrimināciju. LESD 43. pantā norādīts, ka lauksaimniecības produktu tirgu kopīgajai organizācijai tirdzniecībai Savienībā jānodrošina līdzīgi nosacījumi tiem, kas pastāv attiecīgās valsts tirgū.

Lielākā daļa dalībvalstu pieņem pret NTP vērstus noteikumus, bet izmanto dažādas pieejas problēmai, kā arī nav saskaņoti ar to saistītie pasākumi. Dalībvalstīm nav ne koordinācijas mehānismu, ne pašsaskaņošanas iniciatīvu. Lai ES panāktu tikai minimālu aizsardzības līmeni pret NTP un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem ražotājiem, ir nepieciešami ES pasākumi.

Sagaidāmā radītā Savienības pievienotā vērtība *(ex-post)*

Minimāla aizsardzība pret NTP pārtikas produktu ķēdē dalībvalstīs un tā rezultātā pārtikas piegādes ķēde, kas darbojas labāk un ir efektīvāka. Vienlīdzīgi konkurences apstākļi lauksaimniecības produktu ražotājiem.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Pircējiem un piegādātājiem var būt nevienādas iespējas panākt sev izdevīgus nosacījumus, kas var radīt NTP, kuras rada spiedienu uz ietekmēto piegādātāju peļņu un tā rezultātā resursu nepareizu sadali, kas mazina pārtikas piegādes ķēdes efektivitāti.

Īpaši neaizsargāti pret NTP ir lauksaimniecības produktu piegādātāji, jo viņi bieži ir atkarīgi no lielākiem partneriem piegādes ķēdes lejupējos posmos, lai nogādātu savus produktus patērētājiem, un ilgstoša ražošanas aizkavēšanās un daudzu viņu produktu ātrbojīgums ierobežo viņu rīcības brīvību.

Šis priekšlikums ir garu diskusiju rezultāts. Komisija 2013. gadā veica sabiedrisku apspriešanos par šo jautājumu, un 2016. gadā Eiropas Parlaments un Padome, kā arī Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja aicināja rīkoties attiecībā uz NTP.

1.5.4. Saderība un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Priekšlikums papildina spēkā esošos ES noteikumus attiecībā uz netaisnīgu tirdzniecības praksi uzņēmumu un patērētāju attiecībās; līdz šim vēl nav horizontālu ES noteikumu par NTP uzņēmumu starpā. Priekšlikums papildina arī citas jomas, kas ir saistītas ar tirgus dalībniekiem, uz kuriem jau attiecas vispārējie noteikumi, piemēram, attiecībā uz konkurenci, valsts atbalstu un tirdzniecības standartiem.

1.6. Ilgums un finansiālā ietekme

☐ **Ierobežota ilguma** priekšlikums/iniciatīva

– ☐ Priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: [DD.MM.]GGGG.–[DD.MM.]GGGG.

– ☐ Finansiālā ietekme: GGGG.– GGGG. g.

X **Beztermiņa** priekšlikums/iniciatīva

– Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. gada līdz GGGG. gadam,

– pēc kura turpinās normāla darbība

1.7. Paredzētie pārvaldības veidi[17]

X Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**

– X ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās;

– ☐, ko veic izpildaģentūras

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☐ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta īstenošanas uzdevumi uzticēti:

– ☐ trešām valstīm vai to noteiktām struktūrām;

– ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt);

– ☐EIB un Eiropas Investīciju fondam;

– ☐ Finanšu regulas 208. un 209. pantā minētajām struktūrām;

– ☐ publisko tiesību subjektiem;

– ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic valsts pārvaldes uzdevumus, ja tie sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ struktūrām, kuru darbību reglamentē dalībvalsts privāttiesības, kurām ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un kuras sniedz pienācīgas finanšu garantijas;

– ☐ personām, kurām ir uzticēts veikt īpašas darbības KĀDP saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu un kuras ir noteiktas attiecīgā pamataktā.

– *Ja norādīti vairāki pārvaldības veidi, sniedziet papildu informāciju iedaļā "Piezīmes".*

Piezīmes

[17] Skaidrojumus par pārvaldības veidiem un atsauces uz Finanšu regulu sk. BudgWeb tīmekļa vietnē: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt periodiskumu un nosacījumus.

Reizi gadā:

dalībvalstīm līdz katra gada 15. martam ir jānosūta Eiropas Komisijai gada pārskati, izmantojot informācijas tehnoloģijā balstītu sistēmu. Pārskatos jo īpaši jābūt iekļautiem visiem attiecīgajiem datiem par noteikumu piemērošanu un īstenošanu saskaņā ar šo direktīvu.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma(-as)

2.2.1. Pārvaldības veidu pamatojums, īstenošanas finansēšanas mehānisms(-i), maksājumu kārtība un ierosinātā kontroles stratēģija

Galvenie riski attiecībā uz noteikumiem priekšlikumā, kurus var konstatēt, ir saistīti ar priekšlikuma efektivitāti, nevis ES izdevumiem, ņemot vērā relatīvi nenozīmīgās iesaistītās summas.

Riski var būt saistīti ar administratīvo izpildiestādi, ieskaitot sūdzību izskatīšanu un konfidencialitāti, dalībvalstu ziņošanu un Komisijas īstenoto uzraudzību.

Gada pārskatiem, ikgadējām sanāksmēm un īpašai tīmekļa vietnei ir jānodrošina direktīvas īstenošanas ES dalībvalstīs pareiza pārraudzība.

2.2.2. Informācija par konstatētajiem riskiem un iekšējo kontroles sistēmu(-ām), kas izveidotas, lai tos mazinātu

Šā priekšlikuma atbilstīgie izdevumi ir jāīsteno Komisijai tiešā pārvaldībā saskaņā ar principiem, kas izklāstīti Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (Finanšu regula) 32. pantā.

Kā noteikts Finanšu regulā, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektors ir izveidojis organizatorisko struktūru un iekšējās kontroles sistēmas, kas piemērotas politikas un kontroles mērķu sasniegšanai atbilstīgi iekšējās kontroles standartiem, kurus pieņēmusi Komisija, veltot pienācīgu vērību riskiem, kas saistīti ar apstākļiem, kādos darbojas politika.

2.2.3. Kontroles izmaksu lietderības aplēse (attiecība "kontroles izmaksas ÷ attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtība") un paredzamais kļūdas riska līmenis (maksājuma un darbības beigu datumā).

Saskaņā ar jauno direktīvu uz maksājumu likumību vai pareizību attiecas Komisijas īstenotas tiešas pārvaldības spēkā esošie noteikumi.

Priekšlikuma atbilstīgie izdevumi neradīs kļūdas intensitātes pieaugumu Eiropas Lauksaimniecības garantijas fondam, ņemot vērā nenozīmīgās iesaistītās summas n izpildes veidu (tiešā pārvaldība).

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Norādīt esošos vai plānotos pasākumiem krāpšanas novēršanai un aizsardzībai pret to, piemēram, krāpšanas apkarošanas stratēģijā.

Komisija veic pienācīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka,īstenojot saskaņā ar šo regulu finansētās darbības, tiek aizsargātas Savienības finanšu intereses, piemērojot krāpšanas, korupcijas un jebkādu citu nelikumīgu darbību novēršanas pasākumus, veicot efektīvas pārbaudes un tajos gadījumos, kad tiek atklātas nelikumības, atgūstot kļūdaini izmaksātās summas, kā arī vajadzības gadījumā nosakot efektīvus, samērīgus un atturošus naudas sodus atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 325. pantam, Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību un Finanšu Regulas IV sadaļai, kas piemērojama Savienības vispārējam budžetam.

Komisijai vai tās pārstāvjiem un Revīzijas palātai ir tiesības, pārbaudot dokumentus un veicot pārbaudes uz vietas, revidēt visus līgumslēdzējus un apakšuzņēmējus, kuri ir saņēmuši Savienības līdzekļus. Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ir pilnvaras tieši vai netieši veikt pārbaudes par šādiem līdzekļiem un apskates uz vietas attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem atbilstīgi procedūrām, kas noteiktas Padomes 1996. gada 11. novembra Regulā (Euratom, EK) Nr. 2185/96 nolūkā noteikt, vai ir bijusi krāpšana. Lēmumiem, nolīgumiem un līgumiem, kas izriet no regulas īstenošanas, Komisijai, tostarp *OLAF*, kā arī Revīzijas palātai nepārprotami jāpiešķir tiesības veikt revīzijas, kontrolpārbaudes uz vietas un apskates.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS PAREDZAMĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Uzskaitījums pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	2. pozīcija: Ilgtspējīga izaugsme — dabas resursi 5. pozīcija: Administrācija	Dif./nedif.[18].	no EBTA valstīm[19]	no kandidātvalstīm[20]	no trešām valstīm	Finanšu regulas 21. panta 2. punkta b) apakšpunkta nozīmē
	05 01 02 11 – Ārštata darbinieki un citi pārvaldības izdevumi atbalstam Lauksaimniecības un lauku attīstības politikas jomā — citi pārvaldības izdevumi 05 08 09 – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF) – Operatīvā tehniskā palīdzība	Nedif.	NĒ	NĒ	NĒ	NĒ

[18] Diff. = diferencētās apropriācijas / nedif. = nediferencētās apropriācijas.

[19] EBTA: Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

[20] Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Paredzamā ietekme uz izdevumiem

3.2.1. Kopsavilkums par paredzamo ietekmi uz izdevumiem

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	2.	Ilgtspējīga izaugsme — dabas resursi

AGRI ĢD			Gads **2020.**[21]	Gads **2021.**	Gads **2022.**	Gads **2023.**	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			**KOPĀ**
• Darbības apropriācijas										
05 08 09 – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF) — Operatīvā tehniskā palīdzība.	Saistības	(1)	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
	Maksājumi	(2)	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem[22]										
		(3)	-	-	-	-				
KOPĀ apropriācijas *AGRI* ĢD	Saistības	=1+3	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
	Maksājumi	=2+3	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē

[21] 2020. gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot.

[22] Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās "BA" pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

• KOPĀ — darbības apropriācijas	Saistības	(4)	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
	Maksājumi	(5)	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
• KOPĀ — administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem		(6)	-	-	-	-				
KOPĀ apropriācijas daudzgadu finanšu shēmas IZDEVUMU KATEGORIJĀ 2	Saistības	=4+6	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
	Maksājumi	=5+6	0,05	0,05	0,05	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	**5**	"Administratīvie izdevumi"

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		Gads **2020.**	Gads **2021.**	Gads **2022.**	Gads **2023.**	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)	**KOPĀ**
AGRI ĢD							
• Cilvēkresursi		0,215	0,215	0,215	0,215	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā	Jāindeksē
• Citi administratīvie izdevumi (1 izpildiestāžu ekspertu sanāksme)		0,017	0,017	0,017	0,017	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā	Jāindeksē
KOPĀ *AGRI* ĢD	Apropriācijas	0 232	0 232	0 232	0 232	0 232	Jāindeksē

KOPĀ apropriācijas daudzgadu finanšu shēmas IZDEVUMU KATEGORIJĀ 5	(Saistību summa = maksājumu summa)	0 232	0 232	0 232	0 232	0,23	Jāindeksē

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		Gads **2020.**[23]	Gads **2021.**	Gads **2022.**	Gads **2023.**	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)	**KOPĀ**
KOPĀ apropriācijas daudzgadu finanšu shēmas IZDEVUMU KATEGORIJĀ 5	Saistības	**0 282**	**0 282**	**0 282**	**0 282**	**Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā**	**Jāindeksē**
	Maksājumi	**0 282**	**0 282**	**0 282**	**0 282**	**Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā**	**Jāindeksē**

[23] 2020. gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot.

3.2.2. Paredzamā ietekme uz darbības apropriācijām

– ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot darbības apropriācijas

– X Priekšlikums/iniciatīva paredz darbības apropriācijas izmantot, kā aprakstīts turpmāk.

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un rezultātus ⇩			Gads **2020.**		Gads **2021.**		Gads **2022.**		Gads **2023.**		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						**KOPĀ**	
	REZULTĀTI																	
	Rezultāta veids[24]	Rezultāta vidējās izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Kopējais rezultātu daudzums	Kopējās izmaksas
Visiem trīs KONKRĒTAJIEM MĒRĶIEM[25]																		
Tīmekļa vietnes izveide un uzturēšana	Tīmekļa vietnes izmantošana	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā							Jāindeksē
Starpsumma konkrētiem mērķiem			1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā							Jāindeksē
KOPĒJĀS IZMAKSAS			1	0,05	1	0,05	1	0,05	1	0,05	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā							Jāindeksē

[24] Rezultāti ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

[25] Kā aprakstīts 1.4.2. punktā. "Konkrētais mērķis(-i)" Tīmekļa vietne ir paredzēta informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm un Komisijas dienestiem un kā tāda uzlabo lauksaimnieku pozīciju pārtikas piegādes ķēdē ES, palielinot viņu konkurētspēju un ienākumus, kā arī saglabājot tirgus stabilitāti.

3.2.3. Paredzamā ietekme uz administratīvajām apropriācijām

3.2.3.1. Kopsavilkums

– ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz izmantot administratīvās apropriācijas

– X Priekšlikums/iniciatīva paredz izmantot administratīvās apropriācijas šādā veidā:

miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	Gads 2020.[26]	Gads 2021.	Gads 2022.	Gads 2023.	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)			**KOPĀ**
Daudzgadu finanšu shēmas IZDEVUMU KATEGORIJĀ 5								
Cilvēkresursi	0,215	0,215	0,215	0,215	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
Pārējie administratīvie izdevumi	0 017	0 017	0 017	0 017	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā			Jāindeksē
daudzgadu finanšu shēmas starpsumma IZDEVUMU KATEGORIJĀ 5	0,232	0,232	0,232	0,232	0,232			Jāindeksē

Ārpus daudzgadu finanšu shēmas[27] IZDEVUMU KATEGORIJAS 5								
Cilvēkresursi								
Pārējie administratīvie izdevumi								
Starpsumma ārpus daudzgadu finanšu shēmas IZDEVUMU KATEGORIJAS 5								

KOPĀ	**0,232**	**0,232**	**0,232**	**0,232**	**0,232**	**Jāindeksē**

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvu izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

[26] 2020. gads ir gads, kurā priekšlikumu/iniciatīvu sāk īstenot.

[27] Tehniskais un/vai administratīvais atbalsts un ES programmu un/vai darbību īstenošanas atbalsta izdevumi (kādreizējās "BA" pozīcijas), netiešā pētniecība, tiešā pētniecība.

3.2.3.2. Paredzamās vajadzības pēc cilvēkresursiem

– ☐ Priekšlikums/iniciatīva neparedz cilvēkresursu izmantošanu

– X Priekšlikums/iniciatīva paredz cilvēkresursu izmantošanu šādā veidā:

Aplēses izteiktas ar pilnslodzes ekvivalentu

	Gads 2020.	Gads 2021.	2022. gads	2023. gads	Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)		
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)							
05 01 01 01 (Galvenā mītne un Komisijas pārstāvniecības)	1,5	1,5	1,5	1,5	Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā		
XX 01 01 02 (Delegācijas)							
XX 01 05 01 (Netiešā pētniecība)							
10 01 05 01 (Tiešā pētniecība)							
• Ārštata darbinieki (izsakot ar pilnslodzes ekvivalentu — *FTE*)[28]							
XX 01 02 01 (AC, END, INT, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)							
XX 01 02 02 (AC, AL, END, INT un JED delegācijās)							
XX 01 04 **gg**[29] - galvenajā mītnē							
XX 01 04 **gg**[29] - delegācijās							
XX 01 05 02 (AC, END, INT — netiešā pētniecība)							
10 01 05 02 (AC, END, INT — tiešā pētniecība)							
Citas budžeta pozīcijas (precizēt)							
KOPĀ	**1,5**	**1,5**	**1,5**	**1,5**	**Tikmēr, kamēr direktīva ir spēkā**		

XX ir attiecīgā politikas joma vai budžeta sadaļa.

Vajadzības pēc cilvēkresursiem tiks nodrošinātas, izmantojot attiecīgā ĢD darbiniekus, kuri jau ir iesaistīti konkrētās darbības pārvaldībā un/vai ir pārgrupēti attiecīgajā ģenerāldirektorātā, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	3 AD 50 % slodzes ierēdņi
Ārštata darbinieki	

3.2.4. Saderība ar kārtējo daudzgadu finanšu shēmu

– X Priekšlikums/iniciatīva atbilst kārtējai daudzgadu finanšu shēmai

[28] AC = līgumdarbinieki; AL = vietējie darbinieki; END = valstu norīkotie eksperti; INT = aģentūras darbinieki; JED = jaunākie eksperti delegācijās

[29] Ārštata darbiniekiem paredzēto maksimālo summu finansē no darbības apropriācijām (kādreizējām "BA" pozīcijām).

– ☐ Pieņemot priekšlikumu/iniciatīvu, jāpārplāno attiecīgā izdevumu kategorija daudzgadu finanšu shēmā.

– ☐ Pieņemot priekšlikumu/iniciatīvu, jāpiemēro elastības instruments vai jāpārskata daudzgadu finanšu shēma.

3.2.5. Trešo personu iemaksas

– Priekšlikums/iniciatīva neparedz trešo personu līdzfinansējumu.

3.3. Paredzamā ietekme uz ieņēmumiem

– X Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.